Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дениз ◆ ШОАТТА, 17 МАРТ, 1984 ШУ. ◆ № 33 (6811). ◆ Мах 3 кап.

КПСС ОБКОМЕ

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЙНА НАКЪАДОЛХАШ

КПСС Нохч-ГIалгIайн обкома бюрос соцам баьб «Владимир Ильич Ленин вахча дийнахьа дена 114 шу дизара хьаргъехьа». Цу тIа йоах, 1984 шера 22 апреле 114 шу дуз Коммунистически партен дуьнен тIа эггара хьалхара социалистически пачхьалкхен хьакхеллар, дуьнен хьалхъацета юкъерча болхлой класса баьчча, цуьнан сийрден турпален вахар пролетариатан дерригача тоIадаь доахкача адамаштен социальни кортамукъаме ялхар дукха доаттабаьча къоасама дIацевна вола Владимир Ильич Ленин вахча дийнахьа дена.

Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой, берриге советски нах а санна, цу денача денна накъаболх къахьегамен политически хьинар чIоагIа айденна а болаш. Предприятейн гIишлонийн, колхозий а совхозий а, Iилма-толкама институтий, транспортен гIуллакхаш деча сферан болхлоша, КПСС XXVI съезда, парте Центральни Комитета декабрьски (1983 ш.) февральски (1984 ш.) Пленумий решенеш, КПСС ЦК Генеральни секретара нох. К. У. Черненкос дахча къамальлаппара рекомендацеш указанеш чакх а йоахаш, шерра социалистически яхь йоаржаьй хальбоахама планаш ханал хьалха кхоачашъяр духьа.

Республике чIоагIа къоабалъя тIакхпаг 21 апреле В. И. Ленин вахча дийнахьа дена 114 шу дизара хетадаь коммунистически субботник де аьна кхайкаль Москверча дикагIболча къахьегама коллективай патриотически инициатива. Эггара хьалхарчарга из хьаллаьций «Союзавтоматстром» яхача ВНПО Грозненски опытно-экспериментальни заводе, ГI. Ахриева цIерагIча назрановски «Электроинструмент» завода, «Старогрознефть» НГДУ, В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ ЭЛОУ-АВТ установка, «Грозтрубопроводстрой» яхача треста коллективаша. Цар декхар тIайцад къахьегаме эггара доккхагIа толамаш дахарца субботника ди белгалдаккха.

«Союзавтоматстром» яхача ВНПО Грозненски опытно-экспериментальни завода къахьегамхоша дьахIад цу дийнахьа планал совгIа 20 эзар сома мехха продукца арахеца. ГI. Ахриева цIерагIча назрановски «Электроинструмент» завода коллективо 21 апреле ди хьатIвоттам планал совгIа арахецаргья 137 эзар сома мехка продукци, къахьегама оасарле лакхъяра задане 2 процент тIехкхоачашъергья. Кхоьчча энергоресурсашта болх бергба субботника дийнахьа планал совгIа 200 тоннал дукхагIа мехкадьтта даккхен 5 скважина тоаен аьнна шийна декхар тIайцача «Старогрознефть» НГДУ коллективо.

КПСС обкома бюрос къоабалъяьй 21 апреле В. И. Ленин вахча дийнахьа дена 114 шу дизара хетадаь коммунистически субботник де аьна москвичаша кхайкаль инициатива хьаллацара хьакъехьа «Союзавтоматстром» яхача ВНПО Грозненски опытно-экспериментальни завода, ГI. Ахриева цIерагIча назрановски «Электроинструмент» завода, «Старогрознефть» НГДУ, В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ ЭЛОУ-АВТ установка, «Грозтрубопроводстрой» яхача треста коллективаша дIаболаяь почин.

КПСС горкомаш, райкомаш, горрайисполкомаш, ВЛКСМ обком, облсовпроф, юкъаналара партийни профсоюзни организацеш, министерстваша ведомстваши, предприятейн организацейн кулгалхой декхарийла ба ца почин республика къахьегама коллективаша шерра хьаллоацийта Iалаще, ленински ударни вахтана кийчо ечa когадгIа беррига организаторски, массово-политически болх къахьегамхой инициативен творчестви дIахо дегIайоалаяра, цар низаш, къахьегама оасарле эггара лакхагIча кхоачаяр, арахецача продукце дикал лакхъяр духьа сирцагIлахара, доагора-энергетически ресурсаши материалаши кхоара, 1984 шерен бIарчача [illegible] декхараш кхоачашдера тIоберзийа.

21 апреле — коммунистически субботник

●

ХЬИНАР АЙДЕННА БОЛХ БЕРГВА

Грозненски «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода ерригача цехашка чакхйоахаба болхлой, инженерно-технически болхлой вIехацашка массана а цхьан дагара а болаш тIайцад В. И. Ленин ваь 114 шу дузача цIейна хетадаь укх шера 21 апреле Ерригсоюзни коммунистически субботник дара [illegible] москвичий инициатива. Къахьегама цIей долча дийнахьа хьинар айдаь къахьегаш хургва укхаза 850 саг. Царех ваь бIаь совгIа саг шоай массазерча балха моттигe къахьегама вахте латташ волх дIайоIкарчуя дукха дикагIа болх беши хургва.

Цар дош деннад субботник долча дийнахьа 25 эзар сома, мехха тайп-тайпара промышленни продукца арахеца, цох итт эзар совгIа сома мехха яр пачхьалкхен дикала Знак йолаш хилийта. Къахьегама вахте латтараш 21 апреле доакхаш дола цхьаъ ахи эзар сом алапи пятилетка фонда юкъеладахьа дьахIад. Шоаш тIайцица декхараш толаме кхоачашдергхиларах бIубенна ба массанашрехьа.

ДЕ ДЕЗАР БЕЛГАЛДАЬД

Массе а долча шоай кхоачамашнеи торонашкеи хьажа а хьежа, укх шера 21 апреле хулаш дола Ерригсоюзна коммунистически субботник башха-дика производственни толамаш доахаш чакхдаккха декхараш тIайцад «Союзавтоматстром» ВНПО Грозненски опытно-экспериментальни завода болхлоша.

Ерригсоюзни ленински коммунистически субботнике дакъа доацаш хургва 600 саг, царех 310 болхло цехашка, производственни участкашка болх беш хургба. Шоай хьинар кхо ца деш къахьега дьахIача, цар социалистически декхараш тIайцад къахьегама цIей долча дийнахьа итт эзар сома мехха товарни продукци кхо эзар сом мах бола нормативно-цIена продукци арахеца. Ерриге цу дийнахьа арахецача продукцех шиъ эзар сома мехха яр кхоачъча бийдала чотагIа арахецаргья, хIаьта цхьа сома мехха яр пачхьалкхен дикала Знак йолаш хургья.

Къахьегама вахте латтача болхлоша дьахIад шоаш цу дийнахьа даьккха 700 сом алапи цхьайтталагIча пятилетка фонда юкъедахьа, ялх бIаь сом Машара фонде дIачулургда.

Производстве болх беш боацача заводерча нахо хьатул а даь «Вторчермете» дIалургда 4 тонн тиша аьчик, дIайоргIаргья 200-гел чухьнахьа йоацаш гаьнашш кIотаргаш, бесараш хьоккаргда Старопромысловски шоссе шоашта тIачIоагIъяьча участкерча автомобильни павильонашта. Цул совгIа, предприяте кое, товахьарча моттигашка, наьхьешка лостам беш, кIираш тохаш хургба уж.

В. ДОТМАРЗИЕВ.

БIаьстан дено шера кхоаб

КХАШКА АРАДОВЛА КИЙЧА ДА

Кхачан программа кхоачашъеча эггара лоархIамерачох цаI да юрта бохама материально-технически база ма хулла чIоагI а ещ, агропромышленни комплекса хIара дакъа механизаци елга. Кулг-кара ду балхаш кIезиг а деш, боахаме йолча техниках пайда эцарга хьежа дукхагIа хургъй хьайбай продукци а берамегIа хургба хIара гектара тIара чуяца хьувкъам а.

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхозе дукха къахьийтад хьайбаш леладеча, кхашкара балхаш чакхдоахаш индустриальни технологи юкъейоалаяра. Материально-технически база дика йолаш боахам ба из. Укхаза я 140 трактор, 89 автомашина, 25 ялат чуяца, 10 силос хьокха комбайн, кхыйола техника.

Цу техникана доагIача дола гIулакх дара тоъам болаш а ремонтни база а. Хьаьнай йолой механастерснаш. Техникана ремонт яра мел эшар да укхаза.

Болх бовзаш, техникех кхеташ ба инженер Бобровский П. А. керте латта механизатораш. Хьинахьа кулг тохаш, болх бе массаза а кийча доаттаю цар юртболахама техника.

Доал дарга хьекъа лакха да машинно-тракторни паркe хьокхамаш а. ДIадахача шера условно-эталонни тракторо 1720 гектара обработка хьй, планагIа 1500 гектар мара йоацача. ХIаьта цхьаболча механизаторий хьокхамаш кхы а лакхагIа да. Масала, механизатора Гайворонский П. И. 1840 гектара тIа дийнад лакха йолаш балхаш дьаьд соахка. Иштта оасаре къахьегаш хиннаб трактористаш [illegible] Е. П., Грищенко Н. А., Маманенко И. А., кхыбараш.

Колхоза экономикана Iаткъаш хул дIадодар ца лоархIаш, мичча бесса ях а наьнаш кхоачашъе гIерташ хила. Техниках дикагIа пайда эцара тIаерзаяь хоадам болла мероприятеш оттаяьй укхаза. Нагахьа санна запасни оатхалаш, доагор кхом а беш дIаахийта дале, премеш ду. ДоагIачух тIех доагор доадаь дале, ахча кIалсоацаду. Массане а дIадодар лоархIаш, даьй хьасапе болх барах беркат дайнад боахама. Соахка 200 тонн гаргга доагор, дукха запасни оатхалаш кхоаьй. ХIара гектара обработка еш дIадодар а планагIа лаьрхIа хинначул шозза кIезигагIа хIана дац аьнна да. Планал тIех колхозо пачхьалкхенга 100 тонн гаргга ялат дехкад. Иштта планал дукхагIа яькхай шура, дулх, хоартол.

Укх шера а лакха декхараш тIайица, уж кхоачашдe дика кийчбеннаб «Путь к коммунизму» колхоза механизатораш. ГIуйран-кхашкара балхаш йистедаьча [illegible] ца йоаеш, шоай техникана ремонт е эггар уж. Беррига а хьо тIебахийта болх бе дог доагIергдолаш цар техникена ремонт еча котало яькхачарга дала оттадаь совгIаташ.

Хьаххара моттиг яькхача мехотряда шие вымпели 500 сом ахчен лургда, аьна кхайкадаьдар. ШоллагIа моттиг яькхача механизатораша дала оттадаь совгIаташ а кааьрша дар: шие вымпели 800 сом ахчен. Дийбйсa да къовсаш къахьегаш хилар механизатораш, колхоза ремонтни служба. Карера цу дIадолаяуш ремонт яьбалар уж лаьтта оахаш а ялат дIадуаш а йолча техникана. Социалистически яхье хьаллара моттиг яьккхар В. Коалов керте латтача № 2 йолча мехотрядо, шоллагIа моттиг — П. Кусьмачева кулгалдеча № 1 йолча мехотрядо.

Январь бетта малх а хьежаш, тоьаьл дIайхь денош хилар. Цу денош сихбенна кхашка болх бяр «Путь к коммунизму» колхоза механизатораш. Лаьтташ доаьадургдоацаш, мехха а бахкха, 3 эзар гектар хьаийсдир. Эзараш тоннаш органически удобренеш кхашка дIаяра эзар.

Мехкарча дукхача хьалхалаттача боахамаша юкъейоалаяьй коллективни подряд. Цох белгала пайда боалаш хилар гучадаьннад «Путь к коммунизму» колхоза кхаш леладераштa а. Инициатива ца еххаш, хIара механизаторо де дезар хьалха ца доахаш, ше дергдолаш гIулакх да цхьан нарядагIа болх бехга. Из иштта долга теша а бяр механизатораша коллективни подрядагIа соахка болх беш хиннача, колхоза № 1 йолча мехотрядо. Дукхха а лакхагIа хилар кердача хьесапе болх беш хиннача мехотрядо ккьбаь хьувкъам. Колхозо юкъера лаьрхIача гектара тIара 21,4 центнер ялат мара ца даькхача, цар хIара гектара тIара 30 центнер чуйицар. ХIаьта лоаперна хьувкъам шозза дукхагIа хинна Iалзар. Болх оасаре хиларга хьежка дар механизаторий алапеш а. Масала, юкъера лаьрхIача дIадахача шера колхозе болх беча хIара механизаторо 1861 сом ахча ийнадале, коллективни подрядагIа болх беш хиннача механизаторга кхаьчар 4800 сом дар.

Укх шера колхоза ерриге а механизированни отрядаш кердача хьесапе къахьегаш хургья. Лаьттам дийкъа а дийкъа, хIара отряда тIачIоагIдаьд, тIайцад социалистически декхараш, колхозо правленеца къахьегама хьалаш къоастадеш договораш оттадаьд.

Уж кхоачашдара кийча ба механизатораш. Малх а хьежа, кIезиг-дукха йокъаеча кхашка арабаргба уж.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза механически мастерскерча болхлошеи бригадашкарча механизаторашеи бIаьстан культураш дIадоча, довгъар кийчдеча, кхы дIахо де дезаш дола юртбоахама балхаш деча тешаме леларгйолаш кийчъяьй тракторш, сеялкаш, культиваторш, кхы [illegible] тIехьайнйоа ерриг техника.

Из толам боаккхача балха воркаш дикка тIехкхоачаш а еш, къахьегама оасарле эггара лакхагIа йолаш къахьийтарех цаI ва механически мастерсие болх беш вола слесарь Абдулхаджиев Залавди. Дукха ха я цо цига хьаьнала къахьега. Автомобилий тракторий моторш тоадеш ва из.

Цхьабакъда, цо тоа а баь тIаоттабаь мотор кIера ца везаш дIепеи дикен болх беш хул. ХIаьта цхьа шу дIа а дахийтац хьалар долча болхлочо бокхха толам ца боаккхаш. «Знак Почета» яха орден а енна Дахьено белгалваьккхав болхлошта юкъе яьрхача социалистически яхье хадавна хьалхалаттарий мугIарашта юкъе волаш хьабоагIа Абдулхаджиев.

Из коммунистически къахьегама ударник ва. Ше карарзаь говзали опыта дIалованйт цо кагийча наха. Шийна могар ду хьехамча дисциплина дика я йолаш къахьегара тIера бола болхлой царех хилийтаре.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

СУРТА ТIА: «Красноармейский» совхоза тоамагIвола слесарь Абдулхаджиев Залавди.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

Мала ховргва трактора тIа?

БIаьсти хьаьй. Ехкаш отташе дIадоладе дезаш де кхачаре балхаш. «Готанхо еймир — шера зайнеца, [illegible] дезаш юца.

— БIаьстанна кийчо яра гIулакха юкъьанца тIехьадьнна хиннадале а, дукха болх баьб районерча боахамаша бIаьстан балхашта трактораш, кхыйола юртбоахама техника тоеш, кхы эша кийчо еш, — дуац МагIалбикерча РАПО председателa Ахмурзиев Махмада. — Укх денош кIеш тахкаро кьа ма хьоккара, кертерча дакъе кхашкара лоа дIадоаллашехьа бIаьстан балхаш дIадоладара эша кийчо чакхьяьннай совхозашка. БIаьстанна кийчо яра гIулакха декъерел дикагIа лоархIабаьб «Малгобекский», П. Ахриева цIерагIча совхозий механизатораш.

Дешний дескараш да районерча РАПО болхлоша укх шера кхоачашде шолгIа хьалхашка оттадераш. Цар лаьрхIад Сийлахь-боккхача Октябре цIей хьатIакхоаьнаш пийлахьмхашта ялат, бIьцалдараш, фуаш, тIе дожкара планал кхоачашъе, хIара гектара тIара 20 центнер йолаш ца бола ялаташ чуэца, веаьта аьлча, соахка кхеменнуя лаи центнер лакхбе хIара гектара тIара чуэца хьувкъам, хьайбашта бизза Iала кхоачам беш гIоза а мо шe а доагъяраш Iалаеца.

Кхетош да уж декхараш толамца кхоачашдеш тIехьадеш дикен кхашкара бIаьстени аьрхаш балхаш чакхдаларах, ерригача юртбоахама культурашта агротехника бокъонех доагIача тIайпара Iуйла дерах тийша долга.

Тахан эггарча боахаме кертера болхло механизатор ва. Кертерча дакъе из ва дерригaхь кхашкара балхаш чакхдокхар. Ялаташ кхадечен доакъараш Iаьааддеча къ хIаьта а.

Иштта латт районерча совхозашка механизатораш кийчбара, уж дIайнйсбара, балха дIачIоагIбара гIулакх? Из мо дей бIаьстенга кийчо еча моттел, берриге юрта боацам лелабеча а керттерчарех лоархIа дезе гIулакх. Цу дакъе цIенехаттара кхочамбоацараш да МагIалбикерча боахамашка.

«Сельхозхимия» объединенера кхаьш а дIалаьрхIеча, 546 трактор я МагIалбика боахамашка. Царех бIаь гаргга трактор болх ца беш хул, хIара шера, цхьан сменагIа болх беракъ механизатораш боацаш. ХIана а дукха трактораш я совхозашка трактористаш ца хилар бахьан долаш тоа ца еш лаьтташ. Дукха ха йоацаш МагIалбикое хиннача партийно-бахама актива белгалдаьккхар районерча совхозашка хIана а тоаль яйнза бIаь совгIа трактор хилар.

Цул совгIа, белгалдаккха деза цхьаьний а. Районе бIаь совгIа комбайнер ва. Царех дукхагIбараш хIана трактораш леле ба. Аьхки ва болa ялаташ чуэца ха хьатIахкаьча уж шоай комбайнаш тIа дIатIагIоргда. ТIехьа цар кохамейта а трактористаш закаш хул.

Юртбоахама бола бераш къахьегама оасарле лакхъяра Iалаьмате боккха лоархIам болаш да техниках, къаьстта тракторех бизза пайда эцар. Цу дешa эггара хьалха эшар да трактореша, къаьстта из бокъ шогIъяраша, шин сменагIа болх бергбола гIулакх вIашагIтакхдоаккхилга.

Районерча совхозашка 16 «К-700», 36 «Т-150» трактораш я. Царех боахамашка йоацаш йолча «ДТ-75» тракторех аьки мукьмане а дIатехача уж цеи ахи бIаьшинга дIекхоеш. Ужонаш механизатораш эш районерча боахамашта цу трактораш шин сменагIа пайда эцартболаш болх вIашагIехьбаккхара.

Цу дерригаш лоархIам а беш, тIайица хиле деза районерча юртбоахама къахьегамхоша 250 къона механизатор кийчбе социалистически декхар. Тахайнехьа гуш да из декхар кхоачаш ца деш дусийта. Иссаннаьйнь совхозе мара яц болх беш къона механизаторий кийчбу курсаш. Беррига а 35 саг мара вац цига трактористи говзал караерзаеш. Района укх шера тIайцаяй социалистически декхарех кийчба лаьрхIарех хьоагIа дийна мара кийчац уж.

Дукха кхоачамбоацараш да курсай балха а. Дукха ха йоацаш тхо хилар «Сагопшинский» совхоза къона механизатораш кийчбеча курсий занятеш. Iуйрийна исклагIчох ах сахьат даьлча ха яр из. Курсий кулгалхо цхьа дешархо мара саг вацар хана.

— ГрафикагIа Iуйрийна барiI сахьат даьлча дIайолаe езаш яр занятеш, — дуац курсашка кулгалдеш волча инженерe Мержоев Гирихана, — кхы ерам кьа-м багIац. ЧIоагIа во я дешаш барий дисциплина. Цхьабараш бIарчча бетта занятешка ца боагIаш а ба...

ИттлагIа сахьат доладенча кхы кхо-вхь эIамига саг кьа а вена, берригаш пхи дешарчо вийаш чакхъяьлар укхаза занятеш. Журнале тIа хьежача гуш да, курсашка дешаш барех ахар хIара дийнахьа занятешка хьа ца уьнлга. Соахка ноябре курсаш вIашагIъяхкача зана 20 саг хиннача, хIана 15 саг мара вац укхаза дешаш. ВIалла хье ца ахар бахьан долаш курсашкара дIаевьлкхар пхи саг. ХIана укхаза Iомалуш барий дисциплина а ваьсе белгал ма деккхара во я.

Кхы дикагIа лелац керда механизатораш кийчбера гIулакхаш районерча вокх совхозашка а. Цо хьагойт курсаш йистеяьларех цхьабараш царех тийша трактор дIаяла йиш йолаш кIоарга механизатора говзал караерзаь хургбоацилга. Цо кхы а чIоагIкенагIа хулийт эшача бoаре механизатораш совхозаш Iалашъяре, тракторех шин сменагIа пайда эцара гIулакх.

Из дуьй районе яра вечтайге пайтере белгалдаьккхача кхоачам ба, аьба ца еш дикa бIаьсти аха дезаш совхозашка 1500 гектар хилар. Цул совгIа, аьба юха аха езаш а моттигаш ма хулий. Кхи а дукха балхаш да ялаташ комсаши лелаеца сихха чакхдаха дезаш. Уж агротехнически дикагIча заманa чакхдоавалургдац йолаш йолча техниках бизза пайда эцаш ца хилча. ХIаьта цу гIулакха бизза кхоачам баш лакха говзал йола механизатораш эш.

Тахан, бIаьстан балхаш дIадоладе деза ха хьатIакхаьчача хана, механизатораш ца тоьаш, дукхахча трактораш тIа мала ховргва ца хоаш ба МагIалбикерча совхозашка. Цу дешa цIенхаштта уйла ен агротехника бокъонаша дIадекхача тайпара укх шера кхашкара балхаш дIадахьара эзар Iалашдеш деза совхозий а РАПО а кулгалхоша.

А. ХАРСИЕВ.

●Болхлочун уйлаш

ВIАШИ ГIО ДЕШ

«Грознефтеоргсинтез» производственни объединена чуйоагIача автотранспортни цехтора № 10 йолча бригада водителаша чIоагIа хьинар айдаь къахьег укх шера. В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводера мехкдаьтта отходаш дIаувзаш ба уж. Социалистически яхь дика вIаштIехьа а яьккхе шоай тоаршехи кхоачамехи бизза пайда эйбарах цхьа бутт дIабахийташ цар хIаса бетта планаш тIайийна декхараш тIехкхоачашдеш.

Бригадана керте латт йокха опыт йола водитель, башха-дика организатор Алейников Александр Федорович. Дукхача шераша вакха гIалат доацаш болх беш хьабоагIарех ва из. Ше дисциплина йолаш хьалханца латта декхараш цIена кхоачашдеш ва бригадир, из да цо бригадерча болхлошкара хьадехаш дар а. Хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIехьаре хIаранена тIалатташ бола бехктокхам айбаьб.

Эггара дикагIболча водителех варда мегарйболаш ба дукхача хана дена укхаза къахьегаш болх водителаш, коммунисташ В. А. Кобцев, В. И. Пышнов, С. С. Каштанов, Ф. Ф. Кинер, А. И. Усачев, А. В. Поздняков, кхы дукхахабараш а.

Барт-цхьоагIо йолаш коллектив я бригада яр. Нагахьа санна моллагIча водителa автомашина еха моттиг хуле, массава а дIоарцагIа а ваьле тоаю сиха, хIаьта водитель цамогаш хилча салоIаш вола водитель балха ара а ваьле цунна метта рейсагIа вола. «Цаь массанена тIехьа, массава а цхьаннена тIехьа!» яхача коммунистически принципагIа къахьегаш ба бригада шофераш.

Иштта хьинаре къахьегаш, башха-дика толамаш доахаш хьабоагIача бригадана еннай «Коммунистически къахьегама коллектив» яха сийлен цIи.

А. СОЛТАМУРАДОВ,
автотранспортни цехтора электрослесарь.

ХЬАДЕЧОХ ДОГ ЛАЗАШ ХИЛЧА

Аз водитель волаш Назрановски АТП болх бу 23 шу да. Къайле йолаш хIама яц цу хай-юкъа тха предприяти дукхагIча дакъе тIехьаюсарех йолаш дьенай аьча. Ер шиъ-кхо шу мара дац тхо хьалхалаттарий мугIарашка даьхка. Со бригадир вола итталгIа шу да. Цу юкъа тха коллектив хувлаеннай. Цхьабараш болх бе безам боацаш шоаш дIабийшнаб, шоллагIбараш тишъеннача машенаш тIа болх бергбац яхаш дIахаьб. Уж берригаш а дукхагIа [illegible] кагирхой ба. ХIанз тха бригаде 13 водитель ва. Уж, балха опыт йоккха йола, дукхача хана денз болх беш хьабоагIа нах ба. ХIана цхьабола нах коллективе ца тербалар? Аз а, соца цхьана са новкъосташа а дукха уйла яй цу гIулакха. Юххера а оаха баь соцам иштта бар: эггара хьалха цу гIулакха бехке дараш тхо доккхагIдараш, балха хало а итто а Iайша нах долга. Сеина лечкъадергда из, кIезига йоандо йора оаха кагирхой, эшшача ца ховр дIаала, дикадар хьалхадаккха «дицлора». Шортта балха йоккха опыт йола нах боллаше тIачIоагIбацар цаьрца хьехамчаш. ХIаьта социалистически яхье бригадe укх тIехкьарча шера мара боагIача боараме хинадаш.

Уж гIулакхаш тернаь а даьдукха ха йоацаш бригадни собрани йир оаха. Дукха дийцар оаха хIанз беча тайпара болх бе йиш йоацилгах, хIаравар шийн предприятех, шийн бригадах дог лазаш ца хуле бIарччача коллектива толамга дахa дог доацилгах. Духхьал цхьа масал доаладергда аз: соахка доагора-смазочни материалаш кхоярах премеш яйцар бригадерча цхьаболча наха, хIаьта уж материалаш йоагIачул дукхагIа йоагаь а бар тхоца нах. Уж дукхагIча дакъа кагирхой бар. ТIаккха эггара хьалха цунна бехке дараш тхоаш долга а хоара тхона. Цул тIехьагIа дукхагIа теркам тIаахийта даьлар тхо кагирхой йоакхо ере. Ер шу дIадолалушше а хIара къоначa водителa тIачIоагIвир оаха хьехамча. ХIаьта цо дика сом а балар. ДIаьбахача шин бетта баьчча балха итогех тха грузовой самосвалий бригада ерригача АТП лелаяьча социалистически яхье кхоалагIа моттиг яьккха.

ХIанз тха бригаде вац тIехьавусаш цхьаниха саг. Цул совгIа, укх шера хьалхарча квартала [illegible] массадолча технико-экономически хьесапех шоллагIа моттиг яьккха лаьрхIа а да тхо.

М. КОМУРЗОЕВ,
водителий бригадир.

КОТБАЬННАРАШТА — ДЕЗА СОВГIАТ

ДIадахача шера 450 гектара тIа шекара свеклаш дIайийнеяр «Назрановский» совхозе. Уж хьалкхейир йоккха балха опыт йолаш болча бодхлоех лаьрхIа вIашагIъеннача звенойша, бригадеша.

Иштта, бIарчча совхоза хьайийцача планагIа яха йоагIараш 280 центнер йолаш хIара гектара тIара 333 центнер а боаккхаш чуйицаб цар хьувкъам. Пачхьалкхенга ехкай 13 эзар тонн, планагIа йокха йоагIараш 10 эзар тонн йолаш. Из толам боаккхача къаьстта белгалбаьннаб Имагожев Мухьмад-Башире Евлоев Амирен кулгалдеча звенойшкара а Бузуртанов Савербика кулгалдеча бригадера а болхлой.

Совхоза кхаш леладерий хьинарча къахьегамах доккха беркат даьннад. ЦхьайтталагIча пятилетка кхаь шера пачхьалкхенна 38213 тонн шекара свеклаш дIаеннай цар, планагIа дIаяла йоагIараш 26750 тонн йолаш.

1983 шера боккха толам баьккхарах Ерригсоюзни социалистически яхье котбаьнараш а лаьрхIа СССР юртбоахама министерства отраслех йолча профсоюза ЦК-ен карара кара тела цIе байрах хьожаяьй совхоза.

Самардийнахьа ца доккха совгIат совхоза кхаш леладераштa торжественни хьале дIеделар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома бюро члена, облсовпрофа председатела Г. Г. Олейникова. Цо дахьъаяь бийрар котало яккарца шоай декхараш толаме кхоачашдеш хьабоагIа совхоза къахьегамхой, мехка Кхачан программа кхоачашъеча кердa толамаш дахар лоац лоама баьккхар.

Собране къамаьлаш даьхa совхоза директора М. З. Бекова, шекара свеклаш кхеерашa — М.-Б. Имагожевa, С. Бузуртановa, тракторно-кхаш леладеча бригада бригадирa М.-Г. Бековa дег тIара баркал аьлар шоай къахьегамах иштта боккха мах барах, дош деляр КПСС XXVI съездан цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумийн решенеш кхоачашъяра шоай совхоза коллективо кхы тIа хьинар айденна къахьегаргхиларах.

С. АУШЕВ.

СОВЕТАШИ ВАХАРИ

МАССАЗАРЧА КОМИССЕЙ ХЬИНАРЦА

ССОР политически лард йолча Советий балхаца айха дувзаденна да вай общества деррига гIулакхаш. Царга гIолла Коммунистически парте паччахьалкхен доал дара юкъеоз дукхха миллионаш бола къахьегамхой.

Советий балха лоархIаме гIа йола организационни форма я дукхагIбола депутаташ шоашта юкъеозаш йола массазара комиссеш. Уж хорж моттигерча Советашта а Лакхехьарча Советашта а хьалхарча организационни сессе даим. шоай балха хьадда йолча участкашта цар тIахьожам доаттабергболаш. Цар предприятешкара, учрежденешкара, хIаьта Лакхехьарча Советашкарчар — министерствашкара, ведомствашкара доагIар хьадех, тIайхю решенеш кхоачаш яйшта ю хьожаш тIахьожам доаттабу.

НГIАССР Конституцега хьежжа вай республика вордхIазлагIа хержача Лакхехьарча Совето ший хьалхарча сессе 13 массазара комисси хержар. Царна юкъевахар 137 депутат е берригех 80 процент бараш.

Шоай болх хьалхе оттальча планагIа лелабу комиссеша. Из деш цар теркаме эц сессе дувца дош кийчдара шоаш лоацаргдола дакъа, шоай заседанешка нъестадергдола дешаш, исполнительни распорядительни органашта доаттабертбола тIахьожам.

Массазарча комиссеша сессешта юкъерча юкъа а уж чакхйоахача хана а бокхен тайп-тайпарен болх бу. Де лерхIаш хинначунга хьежжа соахка республика лакхерча органа массазарча комиссеша 48 заседани яьй, цига 54 дош къоастадаьд. Царна юкъе да укх тайпара дешаш: «Юрта боахама министерстве хьайбай боахама доакъара база чIоагIъярах», «Телефонни бувзамца балхача нахаи халкъа боахаман доаттаду гIулакхаш дIахотоадара Нохч - ГIалгIай производственно - технически бувзама управлене беча балхах», «Берашта ду медицински гIулакх тоадара халкъа депутатий Веденски районан моттигерча Советаш беча балхах», кхыдараш.

Лакхехьарча Совета комиссей балха практике тIатIа духхагIа дIачIоагIлуш да царех массехане дакъа а лоацаш заседанеш чакхйоахилга. Из къаьстта де доагIаш да боахама а социально - культурни вахара а лоархIаме проблемаш нъестаеча хана. ДIадахача шера цу тайпара цхьана чакхъьаккхай йиъ заседани.

Иштта, масала, торговлена вахе чIоагIа хоаттача товарашта йолча, промышленноста, транспорта, бувзама йолча, халкъа образованена, культурана, спортана йолча комиссеша соахка къоастадир. Кхачан программа кхоачашъяра республика халкъа депутатий Советашка беча балхах дола дош. Цох лаьца заседани яра шин бетта кийчо еш хилар уж. Шоай депутаташ юкъе а бахийта цар дIацагIъеллача кийчон комиссе массе оагIорахьара техкар кхачан промышленноста предприятеша, къаьстта маькхъеча заводаша, беш бола болх. Цул совгIа мIоаргга хьежар цу хьанъельа республикански газетий редакцеша, НГIАССР Госплано, торговле министерства, общественни кхачан управлене хьачуеннача материалашка.

Из дош иштта лерттIа кийч а дарь хоадамболаш дувцар бахьан долаш халкъа депутатий Советий, министерствай, ведомствай маькхан маьхабулочин изделешта хьурмат деш пайда ийбара даькъе худийта кхоачамбоацараш хьагучадаха, уж дIадахара наькъаш белгалдаха йиш хилар.

Из гIулакх еррига республика хьаййцача а боккхача лоархIаме хилар теркал а деш, цу комиссеша предложени елар из дош НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума заседане дувца могадеш. ХIаьта 1983 шера 18 мае кхом беш маьхк дIадахийтарах дола дош дийца а дийца хоадамбола соцам тIайийцар цига.

Комиссей выездной заседанеш елга боккхача маьхера гIулакх долга кхета а деш, республика Лакхехьарча Совета массазарча комиссешта йолча отдело дIадахача шера цу тайпара заседани йир Наурски районе. Цар къоастадир цига кхалнаьха къахьегамен бытен хьалаш, неналш берали лорадара де эшараш. Юкхьанца районерча берий учрежденешкара хьалаш, кагийчарна лоаттаду медицински гIулакх техкачул тIехьагIа комисси вIашагIкхийтар «Советская Россия» яхача комсаш лелаеча совхозе. Деша аха ха йоаццача учрежденей болхи кагийчарна лоаттаду медицински гIулакхи дикагIа вIаштIехьдахара де эшарех дийцар цар. Комиссе балха юкъе дакъа лоацаш яр КПСС Наурски райкома хьалхара секретарь А. М. Карагичева, кхыбола бехктоххаме болхлой.

Цу тайпара выездной сесси хиннай дIадахача шера Шалински районе я. Цига хилар унахцIено лорадаран социальни Iалашо яран йолча комиссе членаш Шалински райисполкомо райбольница балха кулгалдара деш дар фуд хьажар духьа. Цига белгалдаькхар, наха лоаттаду медицински гIулакх тоадара даькъе райсовето болх ледара беш хилар. Болх тоабара йоагIа рекомендацеш елар комиссе райисполкома. ХIаьта уж рекомендацеш иштта кхоачашъю хар духьа мастлуш царга юха хьажа лаьрхIад.

Укх тIеххьарча хана массазарча комиссеша шоай болх чакхбоах халкъа тIахьожама органашца, профсоюзашца, кхыча общественни организацешца айхха бувзам а доаттабеш. Иштта, кагирхой гIуланхашта йолча комиссе ВЛКСМ обкомаца цхьана дийцад М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта института коллективе студенташта интернациональни патриотически кхетам беларах дола дош.

Цу тайпара унахцIено лорадаран социальни Iалашо яран йолча комиссе республика халкъа тIахьожама комитетаца цхьана техкар дарбан - къахьегама экспертни комиссей болх, хIаьта кхалнаьха къахьегама, быта хьалаш, неналш берали лорадара дешашта йолча комиссе профсоюза отраслевой обкомаца цхьаьнъ массе оагIорахьара хьежар Грозненски швейни текстильно - галантерейни объединенешка кхалнаьха къахьегама, быта, салаIара хьалашкен царна медицински гIулакх доаттадарген. Цу дерригача дешай хьанъехьа шерра рекомендацеш тIайийцай.

Лакхехьарча Совета комиссеша шоай балха юкъ моттиге лоаттаду КПСС XXVI съезда решенешка хьежжа тIахьожам доаттабари тIадиллар кхоачашдарга хьажари гIулакх. Цудухьа тха отдело хьалха тIайийь рекомендацеш йиц ца яйийтар духьа шарех эггара лоархIамегIа йола 36 учете ийцай, лаьрхIа карточкаш оттадаьд, материал хьагулъю.

Республика хьун боахама министерства Iалам лорадара законаш кхоачашдара хьаьнъехьа шийна еша рекомендацеш кхоачаш а еш, 1017 гектар лаьтта хьу, гIуж ийнача 449 гектар лаьтта хьуна культураш, 137 гектара тIа хьуна овсаш егIай.

НГIАССР социальни Iалашо еча министерстве хоам баьб отделага дарбан-къахьегама комиссей болх тоабара хьаьнъехьа шоаш даьчох лаьца.

Доккхийй бехктоххамен декхараш хьалхашка латт массазарча комиссешта, цун члеш болча депутаташта 1984 шера а. Уж декхарийла а КПСС XXVI съезда, парте ЦК декабрьски (1983 ш.), февральски (1984 ш.) Пленумий решенеш ларде а лувцаш, республика Лакхехьарча Совето цхьайтталагIча пятилетка диъалагIча шера аьнна чIоагIъяь йола плани бюджети кхоачашъяра доаттаду тIахьожам кхы а чIоагIбе, депутатий хьинар айде.

Р. КАНТАЕВ,
Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума инструктор.

Дукхача хана деиз дика къахьегаш хиннарг белгалъяьлий Грозерча «Красный молот» яхача заводе номер йиттта йолча литейни цеха коллектив. Цехе дикагIчо бригадай цIераш йоахача хана эггара хьалхарчарна йоллих Н. Морозова кулгалдеча стерженщикий бригада цIа. Цо шин бетта ярв дикка тIехкхоачаьльй. Уж толамаш кхы жих ца деланйташ къахьег цо укх бетта а.

СУРТА ТIА: (аьттехьара аьрдехьа) стерженщикаш Н. Косицина, Г. Тишков, Н. Морозов, А. Зенков, Ю. Бегалова.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДИКАЧА НАХАХ

КЪАХЬЕГАМЦА ДАЬККХА СИЙ

«Назрановский» совхоза шурий - товарни фермашта юкъе дикагIчарех лоархIаш я Наьсар-Кертера кхоалагIа ферма. Кхачан программа шийгара доагIача даькъе дика кхоачашъеш, паччахьалкхенга шура йохкара план, тIайийца социалистически декхарех шер-шера лоархIаеш хьайоагIа цун коллектив.

Ферма дикагIболча болхлой цIераш йоахаш цун кулгалхоша хьалхарчарца хьоахаю социалистически яхье хьалхле лелаеш йола доярка, коммунистически къахьегама ударник Темирханова Маржан.

Хоеш да, дикача балхаца, хьинар ца кходарца мара къахьегама коллективе сий ца доалилга. Иштта даьккха сий да Маржана дар. Чаккхдаьннача шера кхо эзар килограмм шура яийха аьнна ше тIайийца социалистически декхар ханал хьалха кхоачашдир Маржана. ХIаьта укх шера кхы а лакхагIа да по а цун воекъостама а тIайийца социалистически декхараш. Уж доккхий декхараш кхоачашдара нердача шера хьалхарча денош ка деиз шоай еррига говзал тIаххийта, хьинар айдаь къахьегаш ба ферма дояркаш.

Ферме балха ена юкхьанцарча деношка дена шийй балха декхараш ца кулла дикагIа кхоачашде гIерташ хьайоагIаш я Темирханова. Шийй ниэ, хьинар кхойац цо доахана гIулакх дикагIа дара. Цо дика кхетаду деча гIулакхага хьежжа мара цар луш йола шура ца хулилга. Тхьо шу дала доал иштта тIехдика къахьегаш из хьайоагIа.

Тхьо шу даланза яр Маржан укхаза балха йоагIаш. Iомаяь, ховш цхьаккха а балха говзал а йоацаш, зIамигача шин берала цхьаь йисаяр, кхоачаш ше а берара яланза йола кхалсаг. Хало тIаккхаьча саг тесса, цхьаь ца вуташ дика оамал я советски наьха. Иштта Маржана а нийсвелар цун вахаре халача хана оагIув хьаллаца саг. Из яр цун лоалахо, доярка йолаш хинна Сагова Марем. Маржан шийца ферме а йига, кулгалхошта хьалхашка тешал дир цо балхах ца яргйолаш из хилара. Атта хиланзар Маржана цун тешал ца доаде. ХIаьта а шийй хьехамча, ферме цу хана дикагIйолча доярка Сагова Марема юхь ца Iоагае, иштта бенна тешам боа ца бе гIерташ, ше кхо ца еш къахьегар зIамигача нхалсаго. Цхьа юкъ яьлча дIаIемар Маржан шийй балхана. ТIехьашка яьлар халонаш.

ТIехдика къахьегарал совгIа, хьинаре дакъа лоацаш хьайоагIа из общественни вахаре. Фермаца, цун коллективаца дувзаденна да Маржача деррига вахар. Укх тIеххьарча хана дояркай вахаре хулаш дола хийцамаш дог гIоздоахаш да. Тхьо шу хьалха Маржан балха эттача хана хиннар яц хIанз ферма. АттагIа да балха хьалаш, дукха балхаш механизмашца ду: доакъар даллар, доахана кIалхара кхо арадахар. Иштта тоадаьд фермера болхлой вахара хьалаш а. Къаьстта тоаделар уж укх тIеххьарча цхьан-шин шера. Укхаза хьалбаьб бокха гIирс — хьайбаш леладерий цIа. Iалаьмате хоза тоаль я чура ченаш. Хоза кийчъяь я цIе уголок: укхаза латташ кIаьда мебель, хьажа телевизор, деша керда журналаш, газеташ да массава а.

Къаьстта лоархIам болаш да балха тIера а буалаш поликлинике аха ца безаш, укхаза хьайбаш леладерашта гIулакхаш деш лораш хилар. Терапевтически, стоматологически, процедурни кабинеташ я укхаза.

Иштта йолча аьттонаша торо хулийт къахьегама овсарле даккхе, болх кхы а дикагIа дIабахьа. Цудухьа укх тIеххьарча хана дукха кагирхой балха эттаб ферме. БоккхагIболча болхлоша, Маржана а, кхычар а, шоай низ кхоачар ду кагирхошта болх бовзийтара, безабалийтара. Къонача дояркашта юкъе цу ферме къахьегаш я Темирханова Маржаца йоI, комсомолка Зарета. Шийй наьнагара масал эцаш, дика къахьегаш я Зарета. Шено яц шийй балха тIа цунна доккхий толамаш нагагIдаргхиларах.

Л. АУШЕВА.

Болх лерттIа лелабу

Дикача фуж дола кагий доахан хьахилийтарга хьежжа мара дегIабагIац хьайбай боахам. Из гIулакх тоаме дIадахьара къаьстта боккха теркам тIабахийта къахьега дезаш ба хьайбашта искусственни осеменени еш бола специалисташ. Зоотехнически бокъонаша дIа ма деххара цар шоай деналраш кхоачашдеча боахамашка ала хIана доацаш дика кагий хьайбаш хьахула.

Вурийтта шу да Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча колхоза хьайбай боахаме Виноградова Валентина Александровнас къахьега. ХьалхагIа цига хьакхарч лелаеш хиннай из. Цул тIехьагIа 1974 шера Новочеркасски зоотехнически училище чакх а яьнкха цу хана дена колхоза № 2 йолча шурий - товарни ферме техник - осеменатор йолаш къахьегаш хьайоагIа Валентина Александровна.

Цу юкъа йоккха балха опыт Iоэаьй цо, шозза хьалхара моттиг яьккхай республика осеменаторий конкурсе. Цо хьехьекхад тIехдика теория практикен шийна ховлга, Хьайбай боахам дегIабоалабеча лакха хьокхамаш гойташ бермате къахьегарах Валентина Александровнай на енний СССР ВДНХ-ан Нохч - ГIалгIай АССР юртбоахама министерствай Сийлен грамоташ, дукхаза ахчан премеш а тайнняй.

Къайле йоаш цхьаккха а хIана даш цун балха юкъе. Дега эоIам а хулаш хьадувц Iомаэуш боагIача специалисташта ше караерзаьча говзалаха опытахи. ХIаьта цхьа хIама да къаьстта белгалданакха дезаш. Цу дерригех а Виноградова кхийнай къахьегара тIера йолаш хиларах. Бакъдар аьлча, хала болх ба цо бер. Троицкая яхача станице ма доагIара вIаштIехьдаьхадац фермашкара балхаш, дукха да эшараш, хIаьта а толаме къахьег Валентина Александровнас.

— Колхоза № 2 йолча ферме хьайбашта искусственни осеменени яра стандартни оборудовани яц. хIаьта а Виноградовас дика чакхйоаккх из, — йоах Нохч - ГIалгIай госплемобъединене йоккхагIйолча зоотехника Брутина Мария Ивановнас. — Шийй ланда говзал хьахьокхаш чакхйоах цо искусственни осеменени. Ферме къьонен памогаци дукха доахан дале а толамаш доаз Виноградовас, районе цул дикагIа специалист вац.

Валентина Александровна хьожаш 548 етт ба, норнагIа хила боагIараш 300 болаш. Нийса хургда шин специалиста могаметта цо болх бу аьлча. Из бакъ Iац хьинар дола Виноградова. Искусственни осеменени еш йолча пункте цунна цхьана болх беш хила езаш вар цхьаьккха саг — санитар. Из вац. Цун декхараш а ше кхоачашду Валентина Александровнас.

Цхьадолча хьайбашта массехказа осеменени е езаш хул. ВIу ца хьажаш чакхдоах уж гIулакхаш Виноградовас. № 2 йолча ферме 1982 шера хIара бIаьIетта тIехьа 91 Iаьса хилийта вIаштIехьдаьлар Виноградовай. Бакъда, дIадахача шера цун бехк боацаш из хьокхам кIезиг лохагIа хилар. Деча ветеринарни гIулакхашкен дикача доакъарца доахан кхаберген хьежжа хьакхул Iаьсий а. Цу гIулакхашта ма йоагIара колхоза кулгалхошен специалисташен йовкхо йоре кхы а дика даихлургбар Валентина Александровнай дуохам.

И. ЭЛЬГУКАЕВ.

Нохч-ГIалгIай гIишлош управлене шоллагIча гIишлош-монтажни управлене хьинаре къахьегаш хиларца коллективе лоархIаш а вахха сийдеш а ва йиъалагIча разрада [illegible] Овчаров Петр Сергеевич. Дукхача шерашка ше Iоиль опыт дег раьза долаш къехачарие дIа а ду цо. ХIанз цо Iомаеш а К. Хетагова. Шийй балхах дика [illegible] из а.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) П. Овчаров кун ученица К. Хетагова.

В. ДЗИСЯКА сурт.

Интернациональни доттагIал чIоагIдеш

Вежарий юрт

Тха совхоза поселка бах тхьаьх совгIа долча къамех бола нах — гIалгIай, нохчий, эрсий, гIумкий, кхыбараш. Иштта тайп-тайпарча къамех болча наха юкъерча гIуланхашта шоаш, уж цхьана бахаш, къахьегаш хилара а юрта бахача наха интернациональни кхетам лу. Шоай наьна меттал совгIа, царна масанена а юкъара мотт хинна дIаэттаб эрсий мотт.

10 шу совгIа ха я боаламе КПСС член волча Чантиев Хьасана къахьега. Из механизированни отряда кулгалдеш ва. Ше деча къамаьлаца, хьехача къица цо механизаторашта интернациональни кхетам лу. ГаьннагIа хьадоагIача вай халкъашта юкъерча доттагIалах дувцаш цо эггара хьалхарча аргIана масалаш доаладу шоай боахама вахарах лаьце. Къаьстта теркам тIабохийт доттагIал даьссача хабарца а доацаш гIуланхаца, барт товш хиларца, вIашин гIо-новкъостал дарца дегIадоаладе а чIоагIде а дезаш хилара.

Совхоз вIашагIтехача хана деиз укхаза болх беш ва гIумке Исаков Супьян. Из йоккха говзал йолаш саг ва. Цунна дика боез вулканизатора, токара, медника, лудильщика болх. Беча балхаца а оалача дешаца а шийца нийслуча наха интернациональни кхетам луш ва Исаков Супьян.

7 шу совгIа ха я гIумкий кхалсага Ибрагимова Зинас комсаш кхееча бригадана кулгалду.

Цун бригадаца ба тайп-тайпарча къамех бола нах. Цо а иштта интернациональни кхетам лу шийцарча наха. Ибрагимова Зинас Iома а баь. хIанз комсаш кхееча бригадашта кулгалдеш ба КПСС членалла кандидат гIумке Исакова Руза, комсомолец гIалгIа Дзейтов Iийса. Шоай хьехамчас санна, цар а кхетама болх бу бригадашкарча наха юкъе.

Дика къахьегаш, нахаца Iимерза хиларца, ше эшача новкъостал де оарцагIвалар ца белгалваьнна ва хIинре, тракторист Урмагов Борис. Иштта ба нохчо Богатырев Мухтар, гIалгIа Галиев Салман.

Совхозе дукха ба вахара зем баьккха, къахьегама йоккха опыт йола тIема а къахьегама а ветеранаш. Уж зIамагIбарий хьехамчаш ба. Иштташерех ва совхозе керттера агроном хинна Полещук Евпатий Григорьевич. Из хиннав Сийлахь-боккхача Даймехка тIема юкъе дакъа лоацаш а. Цо хIанз а болх бу, къонабараш Iомабу, царна интернациональни патриотически кхетам лу.

Иштта тIема а къахьегама а ветеран ва плотник Стельникович Григорий Афанасьевич. Ше пенсе ваха воллаше а къахьегаш ва из, цIагIа Iохац. Хьинаре къахьегаш хиларах еннай цунна Ленински юбилейни медаль. Шийй вахарца доттагIалла кхетам лу цо наха.

Пенсионераш КузьговгIар Махьмади цун сесаг Александре Порфирьевнаи цIагIа ца совцаш совхозе болх беш, къоначарна интернациональни кхетам луш ба.

Коммуниста Чантиев ЯрагIана метад ше кулгалдеш йола шурий-товарни ферма коллектив кхетве, цун барт тоабе. Производственни гIулакх а санна цо теркам тIабохийташ хIама да фермерча болхлой политически сакхетам лакхбелга. Толам баьккхара кертторчарех цхьа бахьан дерхI ЯрагIе цоь.

Шоай общественни къахьегама лоархIам дика кхетабеча болхлоца заделешин тIайийца декхараш кхоачаш а тIехкхоачаш а ду. Совхоза боахама кхыча доакъошка а санна, ферме болх береш а ба тайп-тайпарча къамех бола нах.

1983 шера дояркас воккхачо Атаева Фатимас хIара Iаттагара 2531 килограмм шура яьккхар, задани 1750 килограмм йолаш. Иштта задани йолаш хиннача гIуменечо Хасанова Лемкас — 2473 килограмм, гIалгIачо Муталиева Аьсета 2225 килограмм шура яьккхай. ДIадахача шера паччахьалкхенга шура йохкара план августе кхоачашйир.

Доккхий толамаш доах скотникаша Белан Егора, Хасанов Эдисултана. Пенсионер йоллаше а дика болх беш я хьакхарч лелаю Гронина Анна Ивановна.

ДIадахача шера дулх дохкара план 102,4 процента ялат—111,4 процента кхоачашйир, уж толамаш довхача механизатораша Чантиева, Гадиева, Урмагова, кхычар а санна, доккха дакъа лацад водителаша Торшхоев Мухарбика, Евлоев Хьусена, Чантиев Гелане, Евлоев Вашира.

Совхоза болхлошта интернациональни кхетам белара юкъе дикка дакъа лоац клуба заведующе Узиева Макка Веслановвас. Клубе я художественни самодеятельноста коллектив. Цун самодеятельни артисташа совхоза болхлошта меттел, кхыча боахамашка а концерташ увттаду, культурни болх бу, интернациональни уйлаш йоаржаю.

Юртах, цига бахача наха йиза йоагIаш цIи тиллай дукха ха йоаццаш — Вежарий - Юрт аьнна. Из цIи чIоагIа эзаш тIайийцар массане а. Я а я тха юрт ма ярра вежарий юрт.

Вежарий - Юртарча наха юкъе дика-во хилча вIашаотташ хиларал совгIа, дулхах-цIех йола гаргалонаш а я. Вай лакхехьа хьсабаьча КузьговгIар йоI Тамара нохчочунга маьре я. хIаьта воIо Сергейс эрсе йоалаьй.

Солтукиев Ахьмада неша Мецнер Неля Соломонна йоалаьй. Цар цхьана хьакхина 2 воIи 7 йоIи я. Кхо йоI маьре яхай. Рая — совхоза комсомольски организаце секретарь, Лида мехотряда учетчица я.

Цалуев Зиаудина сесага Захарьева Тамара Александровнас къахьегаш безаш хьалкхеваьв шийй кхо воI: Сергейи Валерийи механизатораш ба, хIаьта Александр — гIишлонхо. Иштта дола масалаш кхы а доаладе йиш я Вежарий-Юртах лаьца.

Ю. ГОВКОРТИЕВ,
МагIалбика района «Луч» совхоза партхьа секретарь.

ГIИШЛОНХОЙ БОЛЧА

Шоай болхлой вахара хьалаш ма хулла дикагIа хилийта гIерташ къахьегаш хьабоагIа «Чеченингушводстрой» гIишлон управлене чуйоагIача организацей къахьегамхой. Цу достамагIа дикка балхаш де лаьрхIад карарча шера а. Масала, хьалде доладьд 78 квартира йола нах бахаргбола цIа, Гудермесе хьалдеш да иштта шоай болхлошта лаьрхIа 18 квартира йола цIа, кхыдараш.

«Чеченингушводстрой» гIишлон управлене чуйоагIача ПМК-на юкъе къаьстта дика болх барца белгалъяьннай Шелковской районера ПМК-3 (нач. А. Ф. Комаров). ДIадахача шера а укх шера шин бетта а планагIа дика лоархIаьий из.

КIезига балхаш дац «Чечингсельстрой» треста ПМК-921 гIишлонхоша дераш.

— Уж балхаш тайп-тайпара боахамашка а объединенешка а да тха, — йоах ПМК начальника М. Ахмедова. — Царех я Грозерча «Сельхозтехника» МРО-на лаьрхIа автодвигателаш тоаду цех, пхьоалагIча шурий совхоза 400 бежана лаьрхIа хьайбай ферма, кхыдараш.

Уж объекташ хьаеш хьинар айдаь къахьегаш ба ПМК болхлой, хIаьта 21 апреле Ерригсоюзни коммунистически субботнике къаьстта хьинаре къахьега лаьрхIад цар.

А. САЛИЕВ.

КОМСАШ ЛЕЛАЯР: ЛОАРХIАМЕ РЕЗЕРВАШ

ХЬАЛАШ—ЦХЬАТАРРА, ХЬАХУР—БЕ-БЕ

Шу дIадодадар «Новогрозненский» совхоза комсаш лелаерий толамаш хоаста ца деш. Дика хьувкъар комсаш, боахам рентабельни бар, болхлоша дика алапеш ийдора. Цу итт шера хьалкхийнаб комсаш лелаяра говзанчаш. Массе меттера нах ухар царгара опыт Iомае.

ХIаьта укх тIеххьарча шин шера цхьаь сий дола цIи йожаьяь коллективо, комсий 1380 тонн декхарийла яхай из паччахьалкхена. Фуд хиннар? Соахка, хьоттам аьттув боацаш денача шера, кхо бригада шоай декхарех лоархIаьяь, хIаьта хьалаш цхьатарра хинадоллалие а цхе бригадо цIаьхха даьгIдалайтад шоай хьокхамаш.

Совхозе лаьрхха комсаш лелаеш шин отделени я, Гераев Iальвен Гакаев Сайд-Эмен кулгал а деш. ЦхьалагIча отделене 67,1 центнер гулъяьй комсаш гектара тIара, шоллагIчо 52,3 центнер мара гулъяьяц. Цхьан гектара тIара 15 центнер кIезигагIа! Из дукхагIа тамаш йолаш да, масал хьаэца мегаргдола комсаш лелаераш шоай отделене боллаше а кийсдаларах. Масала, коммуниста Насуханов Бачий бригадо соахка а гулъяьй 52 гектарах хIараве тIара юкъера лаьрхIача 94,8 центнер комсаш. Юкъера лаьрхIача пятилетка кхаь шера хIара гектара тIера хьувкъам 91 центнерга кхачаьб. Из эггара дикагIа бола толам ба совхозе а, Гудермесски районе а меттел, ерригача республике а. Цо хьахьокх отделенера вож кхо бригада а шоай планах хийца лоархIае йиш йолаш хинна хилар.

ЦхьоалагIча отделене а Умаров Жандарен Шаулаев Хьусейнен кулгалдеш йола шин бригада йисай план кхоачаш ца еш. ХIаьта бIарччача отделене шин кхоачашъе вIаштIехьдаьлар дукхьал хьалха латтача Мамедиев Макхьедален Денильханова Саидатен бригадаца хьинаре къахьегар бахьан долаш.

Соахкара шоай кхоачамбоацараш теркал а даь, керда кхоачамаши торонаши лохаш ба хIанз комсаш лелаераш укх шерара план кхоачашъяьна Iеш, шоашта тIадиса хинна паччахьалкхен декхар дIатаккхар духьа а. Республикерча кхыча комсаш лелаераша, специализированни боахамий коллективаша терпалъергъа аьнна хетаду цар опыти вIводаши.

ВIаши нийсъяр духьа хьажаргъа вай шин бригада — М. Мамедиева яри Ж. Умарова яри. Соахка 77 гектар долча даьттан хIара гектара тIара 93,1 центнер комсаш гулйир М. Мамедиева бригадо, вешта аьлча совхозе юкъерча хьокхамал 35 центнер дукхагIа (латташ йолча комсий 430 гектар я боахаме, хIара гектара тIера 58,1 центнер яьккхай, планагIа 67 центнер яккха езача).

— Бакъдар аьлча, соахка хало дар изал хьувкъам кхебе, — йоах М. Мамедиева. — Вешта, кхы а лакхагIа кхебулургбар тхога из, агротехнико дIа мел декхараш оахкоачашдаьдаларе.

Цу деша ше шийна критика еш вола бригадир бакълув. ГIулакх миштад аьлча, соахка йокъал эттача шера, бригадо-шоза мара хий диллацац — лаьттах тIоадал чуйолийташ вегетационни. ХIаьта на шоз-шоаза дилла дезаш дар. Цхьабакъда, волаш — ерригa агромероприятеш шоай ханнахьен дикен чакхъяьккхай. Эггаре дикагIйолча хинa лаьттагIара хьалъяьхар комсаш, еIар, хьалiийхкар. ХIара гектара 400 килограммага дIакхоачаш минеральни удобренеш техар. ТIоадал чусоцаяр духьа мугIарешта юкъера лаьтта пхезза тIакIалтIадаьнхар механизатораш. Из бахьан долаш памцадаьлар лаьтта, оасар дохадаь дIадаьккхар. Къаьстта уйла тIаяхийтар комсий эггара вокхагIволча моастагIчоа — мильдан гIа хобадерган, кхыча лазарешта а зулам дерташта а духьала лоаттабеча къовсама. Цу гIулакха 10-зза(!) обработка йир комсий гаьнашта бордосски смесацен кхыча химикаташцен.

— Из долла хIама де тха вIаштIехьдаьннад, — йоах хьалха латтача бригада кулгалхочо, — коллективни подрядеи хозрасчетен элементаш юкъеяккхихьяньда. — Духьаьл из бахьан долаш дикка тоеннай тха къахьегамен производственни дисциплина.

ТIаккха комсаш лелаяра говзал йолаш вола Умаров Жандар керте латтача № 1 йолча бригадана новкъа хиннар фу дола-теш?

— Тха аьттув боацара бехке тхо тхоаш да, — халкхеташ дувц Ж. Умарова шоай дIадахача шерарча кхоачамбоацарех. — Мела, геттара йола яр бригаде дисциплина. Цунна бехке-м со са а яь. Къахьегара тIера боацача нахага дехар деш ца а лелаш, човхам хила безаш хиннабар. Къайла сенна кхухьаргда цз — бригада цхьабола членаш балха тIехьаьйсе хьаухаш хинна хиларал совгIа, вIалла ца боагIаш ди а шш ди а доаккхаш бар. ХIаьта козашта Iуьал эшача хана ди меттел, сахьат а дукха ма дий.

Дисциплина къаьстта во йолаш, совхозерча балхал тIех ший огороде бер лоархIо хинна массехи болхло коллективаера дIавахкхана ялахар бригада совет. Белгаьлча, бригада къаьстар Е. Мамейайцара, А. Ломайайцара, А. Кусумовайцара. Цул тIехьагIа дена барт а тайна дIайолаелар коллектив.

— Укх шера кхашпара балхаш дика вIаштIехьдаьнна дIадоладаьа оаха, — йоах Ж. Умарова. — Шийй собране бригадо чIоагIо яьй план кхоачашъяь ца Iеш, тIехкхоачаье а тхоашта тIадиса хинна пачхаьхьалкхен декхар укх шерре дIатакха а. Вож бригада санна коллективни подряда тIа дьаьнад тхо а. «ДаI массанена а тIехьа, массава а цхьаьннена тIехьа» яхача принципагIа букхоцаш хьахулачунга хьежжа болх беш да тхо. Цунга хьежжа хургда укх шера хIаране алапи. Духьал дIаяргда аз — хIана болх беш атгагIа, сакъердамегIа да, вIаши новкъостал де кийча ва хIаравар.

…«Новогрозненский» совхоза комсаш лелаерашта юкъе дукха болх бу боахама партийни организаце.

— Москверча Куйбышевски района хархархоша вIашагIкхийттача хана КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста К. У. Черненкос даь къамаьл лаьрхха уйла тIа а ихийта Iомадеш собраней яй оаха хIара бригаде, — дувц совхоза парткома секретара Элерсултанов Вахас. — ХIаранена кIоаргга дег чу дийшар цун хьехамаши указанеши, хIана аьлча, оаха массане а къоабалдеш дар цо дийцар. Шоай дег тIара гIулакх санна тIайийцар наха новкъоста К. У. Черненкос енна рекомендацеш: «…Кхыметтел халача хьалашка а беркат доал дика вIаштIехьбаьккхача, тIабийрзза беча балхах. ХIанз дер хьадди къамаьл да нах оарцагIбахарах. еррига техника кийч а яь дIаоттадарах, массе оагIув теркал а еш кхашкера балхаш вIаштIехьдоахийта Iалашдарах».

— Укх шера планагIа юкъера лаьрхIача сом луш йолча хIара гектара тIара 35 центнер комсаш гулъе езаш да тхо. Цхьабакъда, оаха 60 центнерал кIезигагIа йоацаш гулъе лаьрхIад уж. — йоах боахама керттерча агронома декхараш кхоачашдеш волча Кашев Абос.

— ХьалхагIа а санна ренердеменаш — Насуханова Бачий бригадаца къахьегама яхь лелаергъа оаха, — хоам бу М. Мамедиева. — Оаха дош денад укх шера хIара гектара тIара 100 центнерал кIезигагIа йоацаш комсаш гулъе.

Коллективни подряд юкъейоалаяьй еррига бригадаша. Денгара ди массаза доал сихлу бIаьстен юкъе кхашка ду балхаш.

Л. ГАГИЕВ.

Кхоана—жилищно-коммунальни боахамеи бахача наха бытовой гIулакхаш дечеи болхлой Ди

БОККХАЧА ЛОАРХIАМЕ СЛУЖБА

Массала а дегаш гIоздаьнна, къахьегама хьинар айдена волаш паньайода вай республика дукхача доакъоех латтача жилищно - коммунальни боахама предприятейн организацейн коллективаш шоай профессиональни цIейна.

Толаме чакхъяьлай 11 пятилетка кхъь шера планаш, бIубенна дIадоладаьд дихьлагIа, хоадам беш дола шу, шерра социалистически ихь йоарцаьй 1984 шерех бIарччача пятилетки заданеш толаме кхоачашъяр дукъа.

Халкъа боахама мохлагIча кхыча дахьхе а санна, вай республика жилищно-коммунальни боахамга хьежача гуш я советски халкъа хьал-торо хадданза лакхъяра Коммунистически партей Советски правительства чIоагIагIа еш йола йоакхо. Алхха пятилетка кхъь шера республика жилищно - коммунальни боахам дегIабоалабарга дIадахийтад 18 миллион сом. Цу шерашка республика городашка, болхлой поселкашка, райцентрашка, нах бахача кхыча моттигашка хьалдаьд 467 эзар квадратни метр чуIа моттиг йола цIенош. 41 километр водопроводаш, 7,7 километр канализационни хинеш, 342,0 километр газопроводаш яхкай, гаа туйнилай 27150 квартире. ЧуIеча цIеноште капитальни ремонт дикагIа ярца цхьана, комплексни капитальни ремонт шерагIа юкъейоалларах йиш хинна чуIа цIеноц инженерни хьисапе дикагIа ийнде.

Грозне канализаци шеръеш тоъал дукха балхаш даьд укх тIеххьарча шерашка «Грознефть» объединене. 1983 шера Грозне цу объединене хьалъяьй болх бе йолаллийтачул тIехьагIа Октябрьски майдана гонахьара нах чубаха цIенош йоавхалца Iалашдара лерттIа хьалаш вIаштIехьдаха йиш хулийтаргйолаш йола районни отопительни котельни.

1983 шера г. Грозне хьалъе йолахьй сменагIа екъача белье 5 тонн чакхъяккха йиш хургйола хIанзарча, тайпара йола механизированни прачечни. 1985 шера болх бе йолаллийта лаьрхIа йола из дIайолаллийтача йиш хургья коммунальни гIулакхаш дера Iалашмате лоархIаме цхьаькха цхьа проблема къостае а— городе бахача нахагара шозза совгIа дукхагIа йитта хIамаш дIачуийе. Производственни базаш хьалъяьй «Чечингремстрой» треста, [illegible]

Жилищно - коммунальни боахама министерства предприятешкеи организацешкеи кIезига яц даим социалиста- [illegible]

чески ихье хьалха латташ хьайоагIа дика коллективаш. Царна юкъе я Сунженски, Надтеречни, Шелковской, Веденски райисполкомий жилищно - коммунальни боахама производственни управленей, электрически йовхален сетей Гудермесски предприяте, «Чечингремстрой» треста специализированни электромонтажни участок, технически инвентаризаце республиканецки бюро, кхыйола коллективаш. Цу вай йийпача а кхыча а коллективашка кIезига бац дукхача шерашка хьаьнала къахьегарах шоай коллективаша сий деш. Дукхабараш правительственни совгIаташ даларца белгалбаьха бокъонца бола къахьегама турпалаш, производстве хьалхалеттараш. Царна юкъе ба социалистически ихье котбаьннараш: бригадираш Макаров Владимир Иванович, Сагов Хьасана Юсап, Усаев Идрис Адамович нерте латта Грозненски, Назрановски, Аргунски водопроводно - канализационни боахама управленей ремонтникий бригадаш; Сунженски Шелковскойн райисполкома жилищно-коммунальни боахама производственни управленей специализирований водителаш Александр Николаевич Токарев и Геннадий Леонтьевич Тяжев; Борис Иванович Рязанцев керте латта трамвайно-троллейбусни управлене контактно-кабельни сета электромонтерий бригада: Тонта Мусаевна Мовсарова керта латта «Чечингремстрой» треста штукатурий-малярий бригада.

Республика жилищно-коммунальни боахама предприятешкеи организацешкеи шерра социалистически ихь яьржай 1984 шера. Министерства 57 предприяте коллективаша къовсам лоаттабу коммунистически къахьегама предприятеш яха цIи яккхар духьа, хIанзале а из сийдола цIи яьннай 142 участко, цехо, бригадо, «Коммунистически къахьегама ударник» яха цIи еннай хьалха латтача 1990 болхлочо. Дукхьал ужжамо бIаьш а эзараш а болча жилищно-коммунальни боахама министерства къахьегамхой, предприятейн организацейн къахьегама энтузиазм бахьан долаш тешшаме Iалашду республике бахача наха, учреждениешкеи организацешкеи коммунально - бытови гIулакхаш дара паччахьалкхен плана кхоачашъелга.

Вай республикера дукха кхыйола коллективаш санна, коммунальникий коллек- [illegible] кхаш дукхагIа дара тIеерзальча мероприятеел совгIа, жилищно-коммунальни боахама министерства хьадда

кхы а дукха мероприятеш чакхйоах моттигера кхачан продукташ кийчъелта вIаштIехьданкхара. Масала, 2 теплица хьалъяьй керда баьхадаарешъ яхедара; уж йоахъяра пайда яц вышбетонни наделей цехой асфальтови установкашей араяхувсача йоахадих. Эттара хьалхара керда бахьадаараш дака лаьрхIад 1984 шерре а.

10 гектар дIалоацаш чиъарий леладу Iамарч даь доалаш латт. Укхаза а эттара хьалхара продукци яккха лерхI укх шера. Городерча дукхача кхыча промышленни гIишлоигъечен организацей коллективаша санна, жилищно- коммунальни боахама предприятейн организацейн коллективаца а доккха новкъостал ду юртарча къахьегамхошта дIайийна хIамаш чуэцача, доакъараш кийчдеча, культурно-бытови гIулакхашта лаьрхIа объекташ хьалъеча, нах баха моттигаш хоаъеча-тоаеча хана.

Боккъалдар аьлча, жилищно - коммунальни предприятейн организацейн керттера декхар долаш дус бахача наха деш дола коммунальни гIулакхаш дIахо шерделгеи къаьстта тоаделгеи. Дикада министерства предприятешеи организацешеи мел ца болийташ болх беш хилар, шоашта оттаьча планех уж шер-шера дика лоархIаеш хилар. Цхьабакъда, ткоай кхоачамбоацараш къайла ца а хьош дIаала деза оаха. Вай республика жилищно-коммунальни боахама цхьацайолча участкашка бахача наха сагота оаш дола гIулакхаш хIаIа а диза кхоачашдеш ца хилар.

Бахача наха цIенхаштта бехкаш доах йовхалцен хицен баха нах Iалашбеш йолча предприятей коллективаех.

Укх тIеххьарча шерашка Грозне дикка дегIаенай городской электротранспорт. Цхьабакъда, шортте кхоачамбоацараш да трамвайи троллейбусея балха тIа а. Городской электротранспорто сахьата механизмо санна дика болх бергболаш, даим эргабоахаш тоабе беза шийй болх трамвайно-троллейбусни управлене коллективо.

Жилищно - коммунальни боахама министерства ерригача предприятешеи организацешеи шера керте ца хадача цинидах болх бой а, царех дукхачар балха чIоагIагIа Iатъ сезонность. Цу тайппара хIанз а цар уйла тIайийрза хила еза [illegible]

Г. ШАДУРИ,
НГIАССР жилищно-коммунальни боахама министра заместитель.

Керттердор—дисциплинеи бехктокхоми

ДОШИ ГIУЛАКХИ ЦАI ЦА ХИЛЧА

Наулбаседа - Кавказа масло-жировой промышленноста производственни объединена чуйоагIача генарий латта доахача Грозненски завода коллектива йоккха яц. Верригга а укхаза къахьегаш хила везар везтха болхло мара вац. Цар болх а социалистически ихь а кхетамца вIаштIехьъяккхара мел эшаш дола хьалаш долаш да заводе. Пхийтта сагах латташ юкхьанцара партейни организаци я. Болх тоабара а из боагIача бовраматIа дIабахийтара а лоттIортолга е йиш йолаш укхаза цхьан моттиге пхийтта-тиъаь шера болх бань бола къахьегама ветеранаш ба. Царех ба вальцовщикаш Панков Иван Иванович, Шубин Петр Петрович, мастер Рябинина Любовь Михайловна, кхыбараш.

— Ишта долча хьалашка мишта лел шун коллектива болх? — хьаьттар аз завода юкхьанцарча партийни организаце секретарага Осецкий Александр Ивановичага. Цу хаттара жоп луш, цо аьлар:

— ЦхьайтталагIча пятилетки дихьлагIча шера хьалхарча шин бетта товарни продукци арахецара а из махьхала лакхара а план кхоачашъяьй оаха. Ишта тIехкхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра задани а. Хьонхамашка дийлача тха коллектив тIехьаьсарашта юкъе яц. ХIаьта а тха гIулакхаш лела ма дезаьра лелац. Парте а правительства а хьалхашка оттаьча декхарех хIара производственни коллективо арахеца продукци дукхагIа а хулийташ, лакхъе езаш я къахьегама овсарле. Цхьабакъда, тха коллективе ишта дIабодаш бац из болх укх шера. Соахка хьалхарча шин бетта хинначул шин процент лохагIа я къахьегама овсарле. Дикка лакхъе езаш йола из лохъялар цхьакха дича а дА мегаргдолаш гIулакх дац. Соахка укх хана арахийцачул 80 эзар сома мах бола товарни продукци а кIезигагIа арахийцай завода коллективо. Керттерча дахьхе боагIачул дукхагIа болхлой къахьегаш хиларца а цунца цхьаш кIезигагIа продукци арахецарца а лувзаденна да къахьегама овсарле юхъялар.

Завод а ше хинна я. предприяте къахьегаш бола керттера специалисташ а дукхагIча дахьхе шоаш хиннараш ба. ТIаккха хинна фуд? Завода боккхагIволча экономиста Батукаев Руслана йоах:

— Дерригга а тайпа да оборудоване беча балхах. Тха предприяте мел латташ яр немецки оборудовани я, цудухьа из ехача дIаоттае запасни оатхалаш хилац. ДIадахача шера уж ца хиларех предприятена капитальни ремонт а ца еш лесад тхо, дукхьал текуци ремонт а я. Цудухьа каст-каста йохаш сенае езаш хул тха цхьайола тиштъенна оборудовани.

Балха тIа Iаткъаш дола уж кхоачамбоацараш дIадехара хIанз укх сахьате шун коллективе деш дола балхаш малагIаш да аьлча? — хьаьла хIама хиланзар партийни организацена керте латтача Осецкий Александре, профкома председателе Избаш Ольга Борисовнайе, [illegible] керттерча инженера [illegible].

— Вай республике дукха ма йий машинаш еш йола йоккхий предприятеш, царца договор а ма хьежадий шо шоашта запасни оатхалаш кийчъе? — хьаьттар аз заво- [illegible] принтешка е йиш йола запасни оатхалаш хьаьра дола ахча цар тхона хьахецан. Оаха цкъа санна дукхаза а дийхад КПСС Октябрьски райкомагара тхона кийфал де «Промавтоматика» НПО опытни завод тIечIоагIъяр. Дукхар мара цох а хулаш хIама яц.

БоагIача бовраматIа завода коллектива болх дIа ца бахар дукхьал запасни оатхалаш ца тоъарах дий-те? Из дерригга а цох тийша ца хилар гучадаьлар сона дукхача шерашка укхаза болх беш волча къахьегама ветеранаца Панков Иван Ивановичаца къамаьл хинначул тIехьагIа. Творчески къахьегаш яха кхоачаргбола гоазанчаш геттара кIезига бисаб тхо долча, дукхагIбераш пенсе бахаб. Тхона эшаш бола специалисташ кийчбеш йола цхьаккха профессионально училища яц вай республике. Цу тайпара йола училища я Армавире. Из а гаьна моттиг яц. Цига дIабахийта е кхычахьа бахийта кагий нахи мехкарийи дешъ хьожабаь квалифицированни болхлой кийчбара заводе деш хIама дац.

Кхы а дукха кхоачамбоацараш да завода коллектива балха тIа Iаткъаш. Йиъ смена я заводе болх беш. Царна юкъера социалистически ихь хьаьхета тIа дIахьъяьй ала мара йиш йолаш яц. Бутт чакхбаьлча шоллагIча бетта итталгIча дийнахьа яьй алийта итоагаш ю. Нагахьа санна цар массане паччахьалкхен планаш тIайийша декхараш кхоачашдаь хуле, хIара смена коллективана ялх-ялх тума преми лу. Из луча хана къахьегаш производственни дисциплина толхаь моттиг хиннайий хьажац, шоашта хьалхашка латта декхараш доазаш болхлой бац. Вухсоцаш хьахинначох хIаране къахьегаме лоацача дахьхе коэффициентага хьежжа алапи а премеш а тергйолаш бригадни формагIа къахьегам вIаштIехьбаьккхабац. Хьалха дIаяхача хана заводе болх а беш латташ хиннай цхьайола запасни оатхалаш хьеш йола цхьа станок. Из тхи а сиш елай. Цунна метта керда, кхы а боккхагIа шиз бола станок хьакхаьчай заводе. Цхьабакъда, из предприятена капитальни ремонт ю ха хьатIакхачарга хьежаш дIа ца оттеш латт. сихбенна шоашта чIоагIа эшаш йола запасни оатхалаш лохаш болладшехьа. Из станок сиха гIа дIаоттайра чура торонаш лаха декхарейла бе аьнна хет инженерно - технически болхлой.

— Къахьегама дисциплина телхаеш моттигаш нийслой шун коллективе? — хетт аз профкома председателга Избаш Ольга Борисовнага.

— Уж тхо долча нийслуш я, царна сала ба боагIаш бола бехк бу. Ца луш соцаю бетта луш йола ахчан преми, кIезигагIа лу кхойттагIа дола алапи. кхыча тайпара бехктокхаме уж.—лхаш дувц цо. Цхьабаькъа, дIадахача шерей укх шера хьалхарча шин беттен прогулаш ярах е балха хьабахка тIехьабисараш мел нах ба аьнча цох хьала хIама хиланзар. ДIа-хьа буалаш болхлой дукха хувлу укхаза. Соахка балхара дIаваьннав 12 болхло. верригга укхаза къахьегаш вар 80 саг мара ца хилча уж дукха ба. ХIаьта керда хьаьхийна болхлой дукхагIа ба. Керда хьахийна болхлой Iомабеш [illegible] хьа. Из гIулакх а чIоагIа Iаткъаш да предприятена. Вай дахьна доаладеш да цхьа нийса: «берза лераш хинна Iац, укх юкъе чамо лераш а я», яхаш. Цу тайпара заводе коллектива балха тIа Iаткъаш дар кхоачамболлаш запасни оатхалаш ца хилар хинна Iац, дукха Iаткъаш да лакхе белгала мел дахьа кхоачамбоацараш. Нагахьа санна шоай мел дола кхоачамаш балха юкъедоаладой предприяте болхлой, инженерно - технически болхлой дерригга технико - экономически хьокхамаш дукха дикагIа хургда.

В. КОСТОЕВ.

13 шу да быта ЦIагIа мастер-ювелир волаш Кагиров Руслана болх бу. Дика Iомавеннав из дотох, дошох тайп-тайпара хIамаш е. Говза специалист хинна ца Iеш, дика хьехархо а ва Руслан: шийй профессе Iомаяьй цо 6 зIамсага. Производственни планаш тIеххкоачашъеш хьавоагIа коммунист Кагиров.

СУРТА ТIА: мастер-ювелир Кагиров Руслан.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

ГОРИЗОНТ ДЕХЬАРА

ПОРТУГАЛИ. Мехкарча коммунистаца, демократически уйлаш йолаш болча общественностерча кхыча наха юкъе чIоагIагIа хьаштдолаш я марксизма-ленинизма классикий произведенеш, ПКП партийни документаш. Португальски коммунистически парте историех дола тайп-тайпара книжкаш. Ишта португальски общественноста чIоагIагIа хьаштдолаш я Лиссабонера мехка кхыча городашкеи хан-хьанахьа хулаш йола советски книжки выставкаш.

СУРТА ТIА: Лиссабонерча цхьан книжкий тика чу.

Г. ПЕТРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Ше ма ярра йола Америка

АХЧЕИ ХОРЖАМАШИ

Итт шу хьалха американски конгрессо сихонца дукха законаш чIоагIIдар хоржамий кампанешта финансировани ара хьаьъехьа. Уж законаш тIаэцара дола бахьан хилар «уотергейтски доп» тохкача хана хьагучадаьхача ахчаца дувзадена республикански парте кулгалхоша лелалаьча хуламех.

Гучадаьдар, 1972 шера хоржамий кампани йодача хана цу хахарча США президента Р. Никсона «Галф ойл» яхача корпорацегара миллион совгIа доллар, итт концернагара — ах миллион, иззал — «Теннеко», «Литтон индастриз», «Нортропа» яхарашкара хидаь хилар. Бахча тохкамо ишта хьахьекхар, доал деча администраце гучахьарча паштанеи «кулгаш хьувзадареи» методаш а лелаеш, профсоюзашкей кхыча организацешкей республиканский хоржамий кампанена ахча хьежадайта хилар.

Цул совгIа белгалдаьннад йIаьхха хана лаьрхIа хиннад политически къовсам наьха безбар духьа тенденци йолаш хиннилта а. Хоржамашта хьалхарча баталешка керттера аргумент хиннай тIехь-тIехьа дукхагIа алсамо ахча хьежаделга. 70-гIа шераш доладенначо юххье США конгресса вакалий палате оттаьча кандидато шийй кампанега юкъера лаьрхIача 75 эзар доллар дIадохийташ хиннад, сенатерча кандидато — 500 эзар, хIаьта штата губернатора постерча кандидато — миллион доллар.

Ахчан доазув вIалла лоарвIаш а хиннабац кандидаташ — миллиардераш. Масала, Нью-Йорк яхача штата губернатора Нельсон Рокфеллера цийй кампанена 10 миллион совгIа доллар хьожадаьд, цу тайппара ше юха а хоржалта тешшаке Iалаш а дей. Дерригга а лаьрхIача, 1972 шерерча хоржамий кампанега (дерригача боарамашка — округашка дола моттигерча хоржамашкара даьнна президентсхьачарга кхаччалца) дIадахийтад 500 миллион доллар. ХIаьта ше ахчах [illegible] дукха дича кийс йоккхийча монополешеи мехкарча геттара бIаьхийча мехаш тIайиэчча ахчах хулаш дар.

Цу тайпара тенденци оалангара дела тедар духьа конгрессо закон тIайийцад хоржамашта хьалхарча кампанешта телача частни ахчашта боарам оттабеш. Цу хана дела цхьан харжархочун эзар [illegible] совгIа дола йиш яц цу гIулакха, хIаьта цхьан организаце е фирма — пхе эзар долларал тIех. Ишта тIайийцадар шийй кисара хоржамий кампанега 35 эзар долларал тIех ахча дIадохийтилга конгрессе хоржача кандидата дехкаш дола закон. Конгрессо чIоагIъяьй хоржаш долча гIулакхаш тIа бахйита оттабеча кандидаташа финансови отчет телараш йола положенеш. ДоагI-доагIаш дола законаш соцамаш тIайицад штатий конгрессий боарамe а.

Цу тайппара, нийсхо тIаьнна. боккхача бизнеса политически влиянена гIарчъьнна вIашнахьоаш хIама техар. хIаьта «маьлхбуэехIарча демократе» еза принципаш шоаш ма ярра лац аьнна сийрдаьнна хьаьттар. Цхьабакъда, лийрхIача тIа дац гIулакх тахан, хоржамий кампанешта реформа [illegible]

даларах совгIа, наьха санна лаккхденна хиларах. Вакалий палатерча моттигах 150 эзар доллар доахк, сенатерчох — цхьа миллион ах миллион, хIаьта губернаторски креслах — ши миллион ах миллион доллар. 1980 шера хиннача хоржамий мах миллиард долларал лаккхбелар. хIаьта хIанзарча хоржамий кампанега кIезигагIа доде а цхьа миллиарди ах миллиарди доллар гIерга американций.

Керда законодательство буйдаьхад кIезиг-кIезига доахаш, деггара-денга, юридически тайп-тайпара конаш доагIаш а хIиллал лелаеш а. 1976 шера США лаьхкехьарча судо ше-шийна еча финансирована доазув оттадеш дола закон юхадаьккхад, из конституцена духьала хилар а лаьрхIа. Ца даьккха а ма дезаргI шийй доалахьара ахча шийй хьаштдолчча дIадахийтара йолча бокъонах мишта воаккх сагI Цудухьа хIама. Малхбузехьара Виргиния яхача штата губернатора пост хьалаца дага волча Джон Рокфеллера шийй ахчацара дIадохийт 12 миллион доллар — хIара харжархочоа ихо бIаь доллар. Тамаш яц, ишттал долча ахчо цук противникий политически аргументаш шоаш сайца латташ санна хетийташ хинна хилар.

ДIахо — дукхагIа. «Iалараматe дукхача предпринимательски организацеша яха барех США корпорацей бокъо яьннай шоашца гIулакхе болча нахагара «политически взносаш» дIайийе, нагагьа санна уж взносаш цар «шоай лоIамагIа» телаш яле. «Шоай лоIамагIа» яхача дешай боарам укхаза цхьанна а тайпара белгал баккха йиш йоацаш хилар ше долаш, ала доагIа. Цу тайппарча гIулакхо, ма дарра аьлча, йоацача маьха хулийт взносацта оттабаьча пхи эзар доллара бустамах йола положени. ХьалхагIа а санна хоржамий фондашка итташ а бIаьш а эзараш долларийш дIачутела йиш я корпорацешка, из ахча хьалхагIа а шоай болхлойн цар дезалхойн вIергIа дIа-хьа [illegible]

Цу гIулакхех кхеччам ца я хулаш. «Политически гIулакхий комитеташ» олараш, [illegible] американски монополешеи. Цу тайпарча комитеташа, массала а [illegible], шоаш юкъейоалаю промышленноста бIарччача доакъой корпорацеш. Тоъал дукха ахча гулду (массех миллион долларга кхоачаш). ТIаккха [illegible] кандидата фонде дIачутел. Къаьстта камаьрша совгIаташ юкъах законопроекташ чакхйоахийтилга дукхача даькъе [illegible] болча конгрессе комиссей председателашка. Юрта боахама йолча комиссена хьалхара «мор лу» агропромышленни комплекса корпорацеша, торгови флотеи чкъаьрий лахареи дешашта йолча комиссена хьалхара — кемий даькъеи транспортни компанешеи. Цкъаза дIадохийтача ахчан даь даькъах кхо даькъа лу «политически гIулакхий комитеташа» шоашта эшаш йола саг юкъа хоржаргI.

Хоржамий кампанешта финансировани ярех долча законодательствана кхо догIаш цхьаьнкха цхьа способ а я. Из вале а е кхывале а волча кандидата аьттови телача взносий боарамашта доазув а оттадеш. Закона тIа цхьаккха доазув дац хьанна наха дукхаьларча кампанешта доазув оттадара. Цу приемах шерра пайда эц ультраъаьттехьарчар бе-бе группировкаш. Шоаш оттабаьча кандидаташта деча новкъосталаш доккхагIа да цар соперникашта - либералашта ду аз. Либераль- [illegible]

ни кандидаташта дукхалара кампанешта чакхъяхаре хьажадут бIаьш эзараш доллараш. Долла хIама сарцаргIдоаккх — газеташ тIа маьхах етта объявленеш хоржарецко кхухьийта миллионаш письмоши, телевидене гIолла лаьрхIа еш йола «антирекламин» передачаш, шественя митингаши вIашагIъеттар. КIезига моттигаш хилац гучахьа мотт беттаца общественностага харц доаман деши. Тоъал доккхача даькъе цу тайпара «харцоний» кампанеш бахьан долаш Капитолийски холма тIа нийсбеннаб реакционераш Стивен Симмс, Джеймс Эбднор, Чарлз Грасли, Джеремия Дентон, кхыбараш.

Цу тайпара, хоржамий кампанешта финансировани ярах долча законаша вIалла а меттахьа баьккхабац долларашта политически мах. ЦIаькха а вIаштIехьдаьннад долларашта хоржамий урна готтача къоргах чакхъэккха аттагIа хилар духьа тардала, хьулдала, хувцадала.

Бакъдар аьлча, американски политически вахаре а нийслу моттигаш цийга даьха дог доаш гало доадеш. Масала, демократа Картер Бердена, Нью-Йорк яхача штатагара вакалий палатена хоржийта гIерташ йолаяьча кампанега дIадахийтадар цхьа миллиони ах миллиони гаргга доллар, хIаьта а чакхваьннавац. Ах миллион долларо новкъостал динар Эд Смитта Техас яхача штатагара вакалий палатера моттиг яккха. Цу цхьан хана 5200 доллар мара ца доадеш котало яккхар демократа Джонатан Бингема (Нью-Йорк), демократа Карл Перкинса (Кентукки) — 3700 доллар марй ца доадеш, хIаьта демократаш Чарлз Ваник (Огайо), Эдвард Боуленд (Массачусетс) «ВIалла мах а боацаш» хержаб — цар лайдадаш 70 доллар, хьалхарчун 40 шоллагIчун марр.

ХIаьта а статистика вашъоац хьадда я — ишта нийслуш [illegible] моттигаш хоржамашь котбоалар ахча дукхагIа дола кандидат ва. ХIаьта эггара аьттув болашагIа долча хьала тIа — торо дикагIа йолаш бола кандидаташ.

США хоржамий кампанешта финансировани ярах долча законодательства [illegible] историе кIаькха а бакъдьд къаьнара истина: капитализме вIашагIдалайийн йолаш даш ахчен политически Iаьдал. Социально - экономически сфере цхьаккха нийсхо йоацача хьалашка политически нийсхо хила тарлу яа ма — доше доацар да. Нийсхо хила йиш яц, масала, «къела жIакал» тIехьашкахьа бахача негратийски дезалаш, цхьан оагIорахьара, США дерригача къамий рузкъах кхоалагIа даькъа шоай доалахьа долаш болча Рокфеллерий, Морганий, Дюпоний, Меллоний дезалахтеи шоллагIча оагIорахьара, юкъе.

ХIаьта капиталисти йолаш мел болча хана, шоллагIча тайпара гIийрта а законий накъъаца долларе Iаьдала доазув оттаде. хьакимий финансови [illegible] корпорацешкаш законагIа [illegible] гIулакхаш [illegible] гIертадта геттара бIехдина [illegible] цIенъеча щетацца цIенаа гIертар морт хургда.

Андрей КОРТУНОВ.
(АПН).

Кхомбе, лорве, лерхIе

ДЕРРИГНЕ ТЕРКО Ю

«Халкъа боахама автотранспортни средствех пайда эцара эффективность лакхъяра, автотранспортаца мобхьаш дIакхуьдьача хана принисаш ярда лоаттабу къовсам чIоагIбара, доагора-смазочни материалаш лорадара» хьакъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета соцам кхоачашбара гIулакхашта шоай керттера теркам тIаберзабаь я РСФСР «Госкомнефтепрод у к т м» яхача треста чуйоагIача Грозненски управлене коллектив.

Цох тийша да нийсхо ца йоттаьи мехкдаьтта продукци дIаахийтар. Цу гIулакха шоай теркам тIаберзабаь болх бу партийни, профсоюзни организацеша. Цар боккха кхетама болх бу болхлошта, инженерно-технически болхлошта юкъе.

Управлена чуйоагIача предприятешта юкъе къахьегаш ва коммунистически къахьегама 424 ударник. ХIаьта «профессех дикагIвар» яха цIераш лаьа нах а царта ба укхаза. Царех ба Сунженски района Орджоникидзевски нефтебаза оператор Н. Добжанидзе, Грозненски нефтебаза заправщик М. Саипов, Грозненски наливной станце фрезеровщик А. Верховодов, ишта кхыбараш. Управленена чуйоагIача кхаь нефтебаза къахьегамхоша сийленца лелаю коммунистически къахьегама коллектив яха цIи, царех я Нальчикски, Прохладненски, Орджоникидзевски нефтебазай коллективаш. ДIабахача шин бетта дикка лакхъеннай къахьегама овсарле. 1983 шера хьалхарча шин беттаца нийсйица.

Хоьш ма хилдара, вай мехка укх тIеххьарча хана къаьста терхам тIаберзабаьб доагора - энергетически ресурсаш кхоара. Дукха гIулакхаш чакхдаьхад управлене рационализаторашеи изобретателашеи кулг-кара деш долча балхашта механизацияра. Масала, мехкдаьтта продукташ чуйотташ. Iойоасаеш долча балхах пайда эцаро, газ йоагаеча автоматика дIаоттаяро дукха электрически йовхала энерги, условни доагор кходе торо хилийтар. Болх ишта дIаоттабарех вIаштIехьдаьлар соакха Ерригсоманн социалистически ихье хьалхарча квартала итогех шоллагIа моттиг яккха. ХIаьта шера планаш а дерригача технико-экономически хьокхамашка дикалча, дикка тIехкхоачашъе вIаштIехьдаьлар. Предприятена хьахинна цIена пайда цхьа бIаьй кхоаткъеи ялхайтта эзар сома маьхха хилар. Из хул алхха совгIа. Из дерригга ишта дале а дукхача нефтебазашка, автозаправочни станцешка хIанз а долаш да мехкдаьтта продуктай оперативни учет лелаеш а, цхьадола балхаш деча а цхьадола кхоачамбоацарий. ХIаьта уж дIадахара гIулакхаш деш а да укхаза. Масала Грозненски, Назрановски, Орджоникидзевски нефтебазай коллективаш дикка тоабаьб хьалхарча шерашка хьежача шоай болх.

Коммунистически парте а советски паччахьалкхено а халданза терко еча гIулакхех цаI да халкъбоахаме мехкдаьтта продуктех дикагIа пайда эцар. Цудухьа къаьстта теркам тIабахийта беза цхьа пайда кийчача мехкдаьтта продуктех шозлагIа а кхозлагIа а пайда эцара. КIезигде деза из хулла уж пайда ца эцаш йоаргIбола гIулакх. Ишта дIадахача 1983 шера гучадаьлар шоайх цхьа пайда кийчачул тIехьагIа кхы а пайда дургбола мехкдаьтта продукташ 10418 тонн хилар. ХIаьта цу даькъе йола паччахьалкхен задани кхоачашйир ерригача управлене дIалаьрхIача 119 процент. Цул совгIа, дIадахача шера «Червленная-Узловая» яхача промывочно-пропарочни станце цистернашка юхейиса мехкдаьтта продукташ хьагулъярах республика халкъа боахама 4275 тонн мехкдаьтти продукташ кхойир.

КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленума белгалдаьккхар къахьегама овсарле алхха совгIа цхьа процент лакхъяри, продукцега дIадоахар 0,5 процент лохдели. Цунга хьежжа управлене коллективо лаьрхIар къахьегама овсарле 1,3 процент лакхъеи продукцега дIадодар 0,6 процент лохдеи. ХIаьта цхьа пайда а ийца юха пайда эца мегаргболаш 20900 тонн мехкдаьтта продукташ гулъе е соахкарчул шозза дукхагIа.

ХI. ТАРАМОВ.

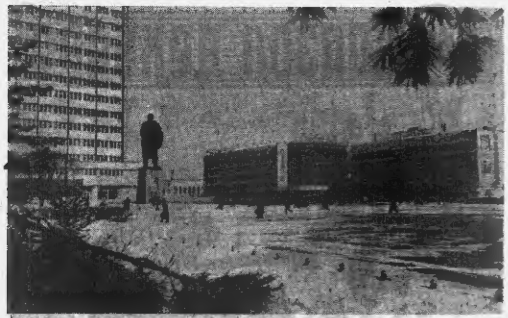

КАЗАХСКИ ССР. Целина карарйае йолазрна шозлагӀа маллаллар хилар Алмо-динска, Целиноград аьнна цӀи тиллача городе ихоза дуккагӀа нах бах, из ерригa а хӀана яц ьвнва керлаьнхара иха хьалгьна я. Итташ промышленни предприятеш, вузаш, техникумаш, кинотеатраш, гостиницаш, паркаш я уьхаза. Бахача наьха дегайоидало — В. И. Ленина цӀерагӀа майда, архитектурага диллача шоай тайпара хоза целининский Двореци кагирхой Двореця. Республика йоккха промышленни, культурни, Ӏилман центр а хинна дӀаетта Целиноград дӀахо а йоккха хулаш, тӀехь-тӀехьа дукхагӀа аре хьачулуварна шой доказоаш шордеш я.

СУРТА ТӀА: В. И. Ленина майда.

В. СВАРЦЕВИЧИ, В. ПУХОВИ сурт.
ТАСС фотохроника.

СПОРТ

МЕХКАХОЙ КОТАЛО

Грозне чакхьлинача «Кьона динамовец» ахача езача атлетинах йолча РСФСР спартакиада итогаш яьй. Цуьна юкъе дакъа лоецаш яр кхойтта команда.

Командни зачете хьалхара моттиг яьккхар Нохч-ГӀалгӀайчен команда, шоллагӀьар Новосибирскан — кхоалгӀьар Къулбаседа - ХӀирийчен командаш.

Къаьст-къаьсттача ахкашна хьалхара моттигаш яьхар тренера В. Адамсовс кхебача Грознерча штангисташа Габаров Даьчас, Гортиков Саида, Зулаев Ӏийсас, Каримов Ахьмада, Эдельханов Абдуллас, Чаниев Хьасана. Царех спартакиада чемпионаш хилар.

Л. САНЬКО.

●

КЪОВСАДАНАШ ЮРТАРА СПОРТСМЕНАШ

Грозне хилар «Урожай» ДСО-н республиканиски Совета хьалхле йинкхара классически хьисапе кӀалтохаргагӀа лагара, кагирхой ахьаш. Шин дийнахьа къовсадуш хилар юрташкара спортсменаш.

Дикка толамаш дахарна белгала хилар Наурски районера борцаш. Цу командерча илх спортсмено хьалхара моттигаш яьхар, хӀьта царех шинниена — Р. Бибулатовнен Р. Дугужиевнен — элар «Къоалонга кхача гӀертарах», «ДукхагӀа коталонаш яхарах» яха призаш.

Д. МУСАЕВ,
«Урожай» ДСО ДЮСШ инструктор.

●

ТОП КХОССАР

Город Краснодаре чакхьлинай кагирхошта юкъера ДОСААФ Российски Федераце профсоюзнй ДСО топ кхоссарах йолча чемпионате полуфинальни ахьаш.

Дикка толамаш даьхар цига ДОСААФ Нохч-ГӀалгӀайчен областной комитета спортсменаша. Командни зачете кхоалагӀа моттиг яьккхар цар. ХӀьта хьалхара моттиг Ростовски шоллагӀьар Белгородскин областашкерча командаша яьхар.

Къаьст-къаьсттача спортсменашта юкъе яьржача ахьашка хьалхаре моттиг яьккхар зӀамига калибр йолча топчаца МП-3 яха упражнени еш вай республикерча Горбань Маргаритас, иштта МП-6 яха упражнени еш кхоалагӀа моттиг а яьккхар цо.

Цуьнца цхьана команде волча Н. Захарченкос а яьккхар кхоалагӀа моттиг зӀамига калибр йолча топаца МВ-9 упражнени еш.

Уж шаьхе а дакъа лоацаш хургба апрель бетта Оренбурге хургйолча финальни ахьашка.

Х. ГЕРИХАНОВ.

Кердача фильма премьера

«Воккхача саго га дӀаегӀай»

Вайна массанена а цкъа хоза Ӏиймабац ворзӀ вошеи цхьан йишеи бола фильм. Бакъда, Нохч-ГӀалгӀай телевидене режиссера Льянов Ретмира дьикхача фильмера ворзӀ вошеи цхьа йиши фильма тӀера турпалаш бац. «Воккхача саго га дӀаегӀай» яхача шин документальни фильмо цо буьцараш ба Йоккха-АтагӀа бахаш бола СугаиповгӀар Мюсийн Педайн дезал.

Сага паьттара вахар доккха мелен долаш да, из мелен кӀоаргга кхетадерга хьекъа хул саго дуьнен тӀа ватаи йолалер. Дуьцаш долча фильма керттера чулоацам ба СугаиповгӀар дезало вахар массе кхетаду хьехьокхар. ХӀаьта цу фильмега хьаьжача хеталу: ворзӀ вошеи эгаре воккхагӀвар а сел дукха тӀа ьхьна ва, бакъда, вахаре иштта кам бе хар миччагӀара хьадоагӀа - тӀа, аьнна. Шин белгало йолаш ба из дезал: ворзхӀа а волаш цхьан боламе — «Атагински» совхозе болх беш ва, ворзхӀа а механизатор ва. Цуп сосиӀа, ворзхӀа а цкъе зано хӀошагӀа а тоаа, коллективни подрядагӀа къахьегаш ва. ВоккхагӀвола Ӏийса ва цун зоаньвей.

Цу фильме дукха хьехьокхаб юртешка кагирхой белха дӀачӀоагӀбела проблема, вахаре керда, болаьма кердача хьисапе — коллективни подрядагӀа къахьегар хӀиттӀаьдаккхар. ХӀаьта эгара керттердар да аьнна хет, кагий нах дьутта дезаш, хьет кердар дезаш болга хьалохкхо хӀиттӀаьдьеча хинар. Укхаза ала деза, хьонгашта дьутта дезар долийтар цар да — Мюсий воьгӀа. Из ва юртерча механизаторех эгара кьонагӀар — цу балха 30 шу дӀадаьннад цо. ТӀехьа кьахьегама тӀера йолаш кхаьр фильма цкъа оагӀув мера яц, шоллагӀа оагӀув а юьнна дӀахттад дезала чӀоагӀа бертхилар. Уж ши оагӀув — фильма керттера чулоацам. Кхьчар а пайде хьаргболаш, царна а хьехам лургболеш да из фильм.

Мюсийн Педайн дезал дика байза а байза, хьаьнай сценарн. Из хьаьнар Къулбесада - ХӀирийчен телестуде режиссер-документалист Мержуи Роберт Петрович. Сценаре тӀа дӀехадаьр иштоллеина тӀа дика хьетӀадаьнкхад оператора, ВГИК-а выпускника Тимофеев Юра.

«Воккхача саго га дӀаегӀай» — иштта а фильма цӀи, из аре гӀолла а тилла яц цо. Мюсий деррига вахар таре хийнад хьенсарча дьутта гахьаш кхаьре, иштта бакь Ӏомабьаб шин хьонгаш. иштта деха Ӏомаду кӀанз шин хьонгий бераш.

Из кхоалагӀа документальни фильм да режиссера Льянов Ретмира.

Къахьегама нехах шин фильмаш хилара кьехьаьна дуьцаш Ретмира аьнар:

— Белхо сагах аьнна бола тематика гарга а сона документалист хилараа тарра. ХӀана аьча, документалисто кьекхар беттаму зама яха ба, тӀеххха из лаа беттебалер, сога хьаттача, эгара дикагӀа хьехьокхе йиш я къахьегама сагага гӀолла. Цудухьа из довккхача кхаь фильма турпалаш къахьегама нах ба.

Укхаза тӀаткха деза ух кхоккхе а фильм Центральни телевиденех эхзагӀа дьакха а цар тирах мехка студенешне хьокхара дӀайоаржаь а хилар.

С. АРЧАКОВ.

АХКАН ХАНАГА ДОВЛАР

Массе метте хьа хан, этажеш, частотани дьалара Белга СССР Пачхьалкхан министерство хоам бу, 1984 шера 1 апреле денна Советски Союза ерригача территоре тӀа ахканцара ха оттаеш хилараха. Ахкан ханага довлар 1 апреле 0 сахьат дьалча ду сахьата тӀаьхк цхьа сахьат хьалха даккхарца.

ГЕШТДЕ ЙИШ ЙОАЦА ХӀАМА

Дуцдар «Къизал» яхача статьях да

ӀадатӀйи шариӀатех къизача Ӏаьдалаша хӀалакьяча къонача кхалсага Касумова Зурай кхело дог доладеш йийшар из 26-ча январе «Сердало» газета тӀа араьяьккха «Къизал» яха статья.

Нохчийн гӀалгӀайн бахача юртаншен районашкеп вайна халахете а, хӀанз а тӀехьа дукха ба ди лелаберш, дийна дувзадененен дийна дувзаленна доацачен Ӏадатий тӀехьадиса гӀулакхаш лелабераш. Царех ба Касумова Сивай дезал а.

Цхьаболча нохчашен гӀалгӀашен къизан обычеш я яхаш дувцаш дола: гаргара йоацача кхалсагах кулг кхетийта [redacted] яхьита къамен обычаен традицецен цхьаккха хӀама доацаш Ӏадатагара хьадоагӀаш да.

ХӀанз, вайнахьа маӀа нахи кхалнахи цхьана дешаш а болх беш а болча хина вӀашин кулг кхеташ а бера-бе хӀама йоаш а хул. Масала, медицински гӀулакх дераш хьаьдаргба вай. МассагӀа маӀача саго кхалсага е кхалсаго маӀача сага операци а дарба а деш моттигаш я, хьанна дагалохаргга цига цар шоайла кхеташ долча кулгах дӀаяхача заман тӀехьадиса гӀулакх дархӀа? ХӀаьта кино, театре болх беш вайнахьа актераш, актрисаш беций? Сцена из вӀадеваш хилча. эхь да вӀаши кулг луш а вӀаши хьоьхалуш а дола кино, спектакль оттадр? Шеко яц, уж тайпа хӀамаш хаьрахьа доархӀаш хӀана вӀалла тоиш ца хилар.

Кхалсагах кулг кхетийта йиш яц яха гӀулакх Ӏарбашнахьара дийца дхьона хьадекха.

Халахете а КасумовгӀар дезале санна, кхы дукхабараша а бераш дӀатеннаде гӀерт из дьай Ӏаьдал да.

КасумовгӀар дукха дезал ба — ятт бер да, нана, даьда. Хеталу, йоккхагӀа йолча класса дешархой а хилча, дийнача масалашца къамаи патриотически кхетам хӀана лац-тешш царна, аьнна. Уж шортта дохош ма дий.

Касумова Зурайца кийсьениача трагедена боккхагӀболча КасумовгӀарна а зӀамагӀболча КасумовгӀарна а, вешта аьлча, дешархошта, берашта шоаш белхе ца хетара бехк хьалхарча дакъе дезала ба. Моттигерча партийни организаци, юрта Совета, школа ледаргло а я из.

Шеко яц, КасумовгӀар дезал беррингаш а даьлах тешаш, дӀаяхача замах юхедисса шариӀатеи Ӏадатеи ийрча гӀулакхаш леладеш хилара. ХӀаьта иштта, дезале хьалхле лелаер Сива йолга гуш да. Динах тешарашца атеистически, интернациональни патриотически темаех беседаш е, лекцеш еша, партийни а профессиональни а декхар долаш бола юртара активисташ, коммунисташ, комсомольцаш, хьехархой кӀезига хулачох тара да КасумовгӀар дезале. Цу тайпара хӀама юрта ца хилар гучадоаккхаш да деррига а. Инициатива культана гӀулакх деяашка, шариӀатеи Ӏадатеи къиза Ӏаьдалаш лeладерашка я. Партийни советски органаша, школаси комсомолен кхетама бодх укхаза ца белга гуш да. Сона хетаргахьа Шалински районе БӀачи-Юрта мех долчун дӀал шоай кара ийцад дина авторитетаца. Школа, комсомол, партийни организаци юрта Совети дехкарийла ма йий цхьана, вӀаши дига а буьлаш, наха юкъе кхетама болх бе.

Зура елара бокхха бехк ба цун хинача маьра Касумов Мухьмада а. Кхыметтел милице болхло хиларах а декхарийла вар из зӀамига бер санна юстара а ца латташ, шийн сесага сий а бокъо е лорас, цун берий нана ма ярий из!

Сона хетаргахьа, БӀачи-Юрта хиначох шоашта хетар ала декхарийла ба юртахой, депутатех, активистех, коммунистех, интеллигенцех доархӀаш бола нах. Цу бӀехача, ийрчача гӀулакха боагӀа мах бе декхарийла ба Октябрьски РОВД болхлой а.

Ш. АХМАДОВ,
исторически Ӏилмай кандидат.

САКХЕТАМ АЙБЕ БЕЗА

«Къизал» яхача ийрчача деша, ийрчагӀа долча гӀуллакха кхы цхьаьнха а оагӀув йовзийтар газета тӀа кепатеха араьяьнача статьяс.

Цу къизала тӀехьашка лаьттар кхалсаг я, берий нана, цун цӀи Сина я. Уйла тӀа а яхийта, кхы цӀаьхха а ма даьр дагалаьмча хеталу: кхалсаг йий-теш из, аьле. Цо Ӏобаь, наькха хьсиха тьалкхебаь дезал вайна юкъе бехаш, дешаш, къахьегаш ба. Цо Ӏомабаьча тайпара, цун дар санна къиза дог-уйла долаш ба уж. Из хьахьокх цар яьмаьло, цар дего. Цу тайпарча кхалсаго хьалкхебаь дезал, сона хетарагӀа, цӀаьхха а хургбац вай общества биэза бола нах. Къаьстта истий кхийла бола къонгаш: нус кийна дӀавайа шийн дезал болаш вола воӀи, советски милице органашка болх беш вола еккачун кийна мар ва яхара. Цун цӀен беррингача дезала цхьаннадь зулам — цар къизал бахьан ениа берий нана. Бакъда, из иштта хургдацар, нагахьа санна цу тайпарча «Синашта» гонахьа вай массане а общественни низ оттаборе, цар даьр мегий таргдоаца гӀулакх дукхала [redacted].

Цу тайпара къизаьл юрта къаьстта сиха дӀа-юта хоз, хеталу иича хиинай юрта Совет, цу юртара нах. Цун цӀен дезадала яр санна, цу юртарча цхьанна а хӀамаш бала боацача наьха къизал да ца могаш дӀаяхай вахаре из къона кхалсаг.

ХӀанад тахан а цхьал законах, Конституце чӀоагӀаьяча бокъонех дахача вайна юкъе, къайлагӀа деза бӀеха дӀаяхача замах юхедисса «Ӏаьдалаш».

Советски милице органашка балха волча саго иштта дӀаоцийт шагӀара эра а яьккха, шийна из бехке йоацилга хоьшие а шийн сесаг?!. Цу тӀехьадисача «Ӏаьдалех» шийн даьнен наннен тоам хилча, цу къоначе кхалсага, цун даьнен - наннен фуннагӀа а хиннадар аьнна сагота вац из. Из а шийн наьна дар санна къиза дог долаш сагва.

Теркам тӀаоззаш да Синас кхесса цхьа дош: «Цига бурахашка яьллача по са воӀ городе дӀаьигар», — цу деша уйла йича кхетаде хала даш: из бахьан лехаш хиннай. ХӀаьта из цунна мора а даьд. Сона хетарагӀа цу тайпарча кхалсага мара дита йиш яц зӀамига бераш, къона йолаш къахьегамца, шийн дерригача лоацача вахарца наьха дегашка лер а кхета дӀаьлийнача нанна бераш. Цу цхьан масала уйла яь Ӏе бокъо яц советски заман сага. Сина моргаш дукха ба вайна юкъе, хӀаваб аьлча, шариӀата а Ӏадата ийрча гӀулакхаш хӀанз а дукха доладаь, цу кхетамах цхьаболча наьха уйлаш цӀенъенна ца яьннадаь. ТӀаккха массана а оарцагӀа а яьйна, сихонца хӀадаха деза уж хӀамаш вайна юкъера. Советски Ӏаьдало шийна еннача бокъонех пайда ийбеш санна ха деза массанена а шийн вахара хьисап советски хила дезилга.

Хь. МАГОМАДОВА.

Республика экранаш тӀа

«БЕХКЕ ЛАРХӀА»

Из картина отталаьд М. Горьке цӀерагӀча берийн кхелетархойн фильмай Центральни студе.

— «Бехке лархӀа» яхача фильмо дувц, — йоах цун режиссера Вознесенский Игора, — порядок а телхаеш харцахьа баьнна лелача хулиганашка, цар ду зулам гуше, царга хӀама яа оалаш, юстара латта дагаболча наха. ХӀанад из иштта? Цхьанна хӀамаа бала боацаш. «Из са гӀулакх дац» яхаш бола нах бӀеха лайар санна кхерале ба. Лер ца ишташ дӀалаькха деза хӀама да из.

Даьд доккха зулам. Суда хьалхашка отта везаш ва дешархо Бойко Николай. ХӀана даьд цо зулам? Да воацаш хьалхийнав? Да а ва, нана а я. Интеллигентни нах е ба цун дай нанеи. Из цӀе а дика дешаш ва. Миштта а хӀана а хинав цох зуламхо? ХьалхагӀа а кӀезит - дукха харцахьа лелаш хиннав Николай. Теркал ца деш дитад цун уж харц хӀамаш. ХӀана? Цу деррига из шоп дала гӀерт фильма [redacted].

Бойко Николай роль лоъзаеш ва ВГИК-а IV-ча курса студент Шевельков Владимир. Из вайна вовзаш ва «Со валара бехке Клава К. я» яхача фильме сурт - сибат кхолларца. Воккхийчар ролаш лоъзаеш ба С. Ворониш, Л. Мирошниченко, Л. Соколова, Ю. Назаров, А. Грачев, кхыбараш.

Фильмана ларрхӀа мукъаш яьъьар ва композитор Журбин Александр.

«ША ТӀАРА ХЬАЗИЛГ»

МалагӀа кӀаьнк ва Харламов Валерена, Бобби Орра, Третьяк Владислава, Эспозито Фила тара вола хоккеист хила безам боацаш? Царна тара а, царел дикагӀа а хила лоеш, дагахьа тайп-тайпара комбинацеш ю цу тайпарча бераша. Царех наӀ ва пхелагӀча классе дешаш вола Воробьев Саша. Новкъостаща дитац из «хьаьилг» яхаш цӀи тилла. Ӏальмате чӀоагӀа йоаш ва Саша дика хоккеист хила. Из Ӏомае дагавоаш спортивни школе ваха гӀерт из бакъда, шийн хурдаь укхо тайп-тайпара говзалаш лелайой а, тренеро дӀаэца тигац. Тренер тешац, укхох дика хоккеист хургхиларах. Цуьнга шийх хетар нийсa доацилга дӀахайта, хоккеиста эшаш дола дукха хӀамаш Ӏомаду Сашас. ХӀаьта бокъонца фильмо фу дувц ховргда цунга хьежачунна. Воробьев Сашай роль лоъзаеш ва цхьайтта шу даьнна Москвера школьни Галлиулин Слава. Режиссера Ховенко Валентина дувцачох, цун Ӏальмате дика вӀаштӀехьдаьнад из сурт-сибат кхолла. Тренера роль лоъзаеш ва Томкус Витаутас.

В. КОВАЛЕВА,
Нохч-ГӀалгӀайчен Госкино йоккхагӀа йола редактор.

ФЕ ХИЛА

А категорех йола транспортни средстваш а, хӀаьта иштта мотоколяскаш а, мопедаш а лехна бокъо лу 16 шу дьаьннанчарна, хӀаьта В. С категорех ярашки хӀаьта иштта трамвайши троллейбусаши — 18 шу дьаьннанчарна.

Цхьабакъда, вай республикерча цхьаболча дьаша-кхевола кхекза долча шоай берайшка лехнийт автомобилаш, мотоциклаш, хӀаьта лехка Ӏамангеи наькъагӀа лелара правилаш ца ховш болча, вокхар «наькъашка транспортаца хатараш» дувлийт.

Татаев Хьамзата — № 38 йолча школера цхьана 10 классерча дешархочун даси кийаси шоай воӀа мукъа луш хиинаб машинаца городе гӀолла го а баьха чува. Кхы зе-зулам доацаш дӀадийрзад из дукхаза а. ТӀаккха, юххера, а, 10 марта, г. Грозне Первомайски улицагӀа геттара сихъяь машина хехка водаш Гикало цӀерагӀча улицагӀа дӀахьовзача хана машин шийн хашахьа лаьгӀъе ца а могаш, шеи ма водда наькъа йисте ягӀача гаьна тӀаккхийттав Хь. Татаев. Цунна уллув ваьгӀача пассажира човнаш яьй.

«Жигули» яхача автомашина водитель — город Грозне вахаш вола У. Дудаев, Старопромысловски районерча цхьоалагӀча. Товарни переулке машин тӀехьашкахьа лаьлла водаш машин тӀатеха сагг воаа а вав, дӀайийнкха вахав, лозаьча сага новкъостал ца а деш. Бакъда, тӀехьагӀа хьа а леха, милицагӀа дерг дӀарг дьалд цуьнна.

Ростов — Баку наькъагӀа водаш Гудермесски района 842 километра кхьачача хана, сов сиха лалларах машин юхакъовла ца а могаш, кхета чу тӀаьӀаттӀаьхесслй «Жигули» яхача автомобила водителa, Шаьла района Алерой - Юрта вахача, цхьаннахьа а балха воацача В. Т. Рухмаева. Ши пассажир цига чӀоагӀа лозаьбь.

ДӀадахача аьпарӀа (8 мартера 15 марте кхаччалца) НГӀАССР краьъашка 14 автоаварий яьй: 1 саг ве а вувш, 12 сага човнаш а ен.

НГӀАССР МВД ГАИ.

КУЛЬТУРА ХОАМАШ

КЪАХЬЕГАМХОШЦА ВӀАШАГӀКХЕТАРАШ

«Къахьегам — вай Даьхен сийлен а низа а ларда» яхача темах да Нохч-ГӀалгӀай яздархой Союза литература пропаганда яра бюрос чакхдоахаш дола яздархойн республика къахьегамхойи вӀашагӀкхетараш. Цу темах доача вӀашагӀкхетарашта кийсзааб беррига яздархоӀ, промышленни предприятешка санна, тайп-тайпарча боахамашка, организацешка хул уж. Къахьегама сага хеталь шоай произведенеш еш, къахьегама сийлел лакхагӀа цхьаьнха йовшилга белгалдоаккха къамаьлаш деш Грознерча биохимически заводе, гӀишлояхой кийчбеча ТУ-10, Ӏилма-тоххама республикански ветеринарни станце, кхьча моттигашка болх беш болча, дешаш болча наьха цу темах хьалгӀехьа къамаьл хилар яздархой Ведзижев Ахьмада, поэтий Сандов Билали, Арсанукаев Шайхе, Шайхиев Ӏалваде, Кусеев Ӏадиза, кхычар.

Цар йийшар шоай произведенеш, хаттарашта жоп делар. Ала деза, цу тайпара вӀашагӀкхетарашца яздархошна кериг — къахьегама сагах йола произведенеш хьакхоллара гӀо делга.

В. КРЫЛЯКОВА.

«БӀАЬСТИ-84»

Иштта цӀи йолаш я дешара заведенешкий дӀайолаенна художественни самодеятельноста фестиваль. Из фестиваль хӀанз традиционни а хинна дӀаэттай, хӀана яьлча хӀара шера бӀаьсти хьатӀаеча шоай самодеятельни говзал гойташ хул студенташ а дешархой а.

Аханга кхаьчай «БӀаьсти-84» яха фестиваль Нохч-ГӀалгӀай республикански медицински училище а. Фельдшерски акушерский отделенешка дешаш болча самодеятельни артистий программага хьежай жюри, баьда итогаш е хӀанз а хьалха да. Кхы а шоай говзал гойта езаш ба медсестраш фармацевташи.

Л. СУСУРКАЕВА,
медучилища дешархо.

САЛОӀАЧА ДЕНОШКА

17 МАРТ

В. И. Ленина цӀерагӀа культура Дворец. 8.00. «Унаццӏено» яхача группа занятии. 10.00. Болх беш я ловзоргий автоматаш. 11.00. Болх беш я кинодезарий клуб. 19.00. Болх беш я «ВӀашагӀкхетар» яха дискоклуб.

Химикий культура Дворец. 15.00. Дешара фильма дя: «Школане новкъостала». 17.30. Устаи журнал: «Къахьегамен коталонийн шераш». 18.00. Кинообозрени: «Ӏилман вахари».

«Красный молот» заводан культура ЦӀа. 15.00. Болх беш я Ӏалам лоралара университет. «Сомий бешамаш ледаяр» яха факультет. Тема: «НГӀАССР-е карантийни мероприятеш».

Пролетбата культура ЦӀа. 13.00. Болх беш я «Чебурашка» яха кинoклуб. 17.00. Кинолектори: «Атеисташ тӀатеӀабӀ» 18.30. Кагирхошта салоӀа сайре.

18 МАРТА

В. И. Ленина цӀерагӀа культуре Дворец. 10.00. Болх беш я ловзоргий автоматаш. 11.00 «Фаьлгийн тамашийн дунен тӀа» яха киноклуб. 11 сахьат дьалча дикз болх бу библиотека читальни зало. 19.00. Болх беш я «ВӀашагӀкхетар» яха дискоклуб.

[illegible] культура Дворец. 10.30. Берий цӀей: «Прометея цӀи». 14.00. Баскетболах йола спортивни ахьаш. 17.30. Библиографически обзор: «Сийлахь - бокхача Даймехка тӀема турпалаш». 18.00. «Даймехка гӀолла» яха кинопанорама.

«Красный молот» заводан культура ЦӀа. 10.00 Болх беш я игротека: «Низ бараш, кадай бараш, маькара бараш». 11.00. Болх беш да «Космонавт» яха кинотеатр.

Пролетбата культура ЦӀа. 14.00. «Фаьлг болча хьошалгӀа» яха киноутренник. 17.30. Лектори. Политически орбите: «ХӀанзарча этапе дунен халкъашта юкъера хӀал».

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

КАГИРХОЙ ТЕРКАМГА!

Х. Нурадилова цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай пачхьалкхен драмтеатро гӀалгӀай труппе кхы тӀа а Ӏалха хьаьц.

Хьаьц юкъера образовани йолаш гӀалгӀай мотт ховш бола кагий нахи мехкарийи. Балха хьайцараьта общежити хулийтаргья.

Хатта хӀама дараша телефон тоха: 2-36-31, 2-15-79.

ТЕЛЕВИДЕНИ

17 МАРТ
II ПРОГРАММА

16.00 — «Нохч-ГӀалгӀайчен кӀира».

16.15 — Документальни фильм.

16.35 — «Патриот» (нохчий меттала).

17.30 — Осипова цӀерагӀча эрсий халкъа инструментий Пачхьалкхен академически оркестра концерт.

РАДИО

17 МАРТ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

6.48 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

6.50 — Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).

6.55 — Хоамаш. Хьеттамех бола хоам (эрсий меттала).

8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.

8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).

8.35 — Передачай программа (гӀалгӀай меттала).

8.38 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).

10.15 — «Керда Ӏаьдалаш — вахаре!» (нохчий меттала).

10.35 — Реклама (эрсий меттала).

11.00 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала).

11.30 — Сийлахь-боккхача Котало 40 шу дизарга «Даймехка къонгашта дуьц» (эрсий меттала).

12.40 — «Халкъара ритмаш» (гӀалгӀай меттала).

13.00 — «Бахам ба хьета коммунист» (гӀалгӀай меттала).

15.15 — «Тийрна йистерча гӀаланхой илли фольклора оагӀонаш» яхача циклара передача (эрсий меттала).

16.00 — Художественни самодеятельноста дагьалацархой концерт (гӀалгӀай меттала).

18.00 — «Музыкальни почта» (гӀалгӀай меттала).

УКВ

17.00 — «Доккхача театра сахьат». Музыкальни передача.

18.00 — «Сакъердамеча таргӀе тӀа».

18.20 — «Вальсагара вальсага». Концерт.

18 МАРТ
ЖИЛИЩНО - КОММУНАЛЬНИ БОАХАМЕН БАХАЧА НАХА ГӀУЛАКХАШ ДЕЧЕН ВОЙЛЛОЙ ДИ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.

7.20 — «Ленинан некъ» газета обзор.

7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).

7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).

7.35 — «Хоамаш. Хьеттамех бола хоам (эрсий меттала).

8.25 — «Шоана хоза хета ашарии» (эрсий меттала).

11.20 — «Жилищно - коммунальни боахамаш бахача наха гӀулакхаш дечен болхлошта хатадаь дола концерт» (эрсий меттала).

16.00 — «Школьный глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала).

16.30 — «Къона тӀехье» (нохчий меттала).

18.00 — «Калкнаца деттагӀал дельчарна» яха концерт (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — «Деррига кӀира дегӀа». Радиопостановка.

18.05 — «СалаӀара минуташ» яха передача.

18.20 — Нохч-ГӀалгӀай илли, халхараш, муӀамаш.

Хоттам

Тахан республике гӀоллен Грознен моркаш а йолаш, йоачаи а йоацаш малхбоалехьара секунде 0—5 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 2—7, Грозне 4—6 градус йӀовхал йолаш хилен тарлу.

Кховнен дошмен моркаш а йолаш, ложна цхьайолча моттигашка лаьгӀо лоа а делхаш, доки а доаллаш, тайп-тайпарча оагӀонашкахьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 3—8 градус шелли дийнахьа 2—7 градус йӀовхали йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковски, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктоххама секретара — 2-84-68; отделаш: партийни вахара — 2-54-04; промышленностех транспортех — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-64; культура — 2-64-75; кхьалаш — 2-85-64; корректорска — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-64; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадуъ шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ02084. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковски, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1070.